

Document Obligatoriu IAF

**Document Obligatoriu IAF
pentru
Aplicarea standardului ISO 14065:2013**

Ediția 2

(IAF MD 6: 2014)

Declarația RENAR

RENAR are permisiunea IAF pentru traducerea în limba română și publicarea pe pagina WEB a prezentului document.

RENAR recunoaște și respectă drepturile de autor ale IAF și solicită utilizatorilor acestui document să nu-l folosească în alt mod sau în alte scopuri decât este stipulat „**Copyright – IAF**”.

În situația în care, între părțile interesate, apar divergențe de interpretare a prevederilor prezentului document, datorate traducerii, definitivă este varianta în limba engleză a documentului. Documentul va fi publicat pe pagina WEB a RENAR, www.renar.ro, împreună cu varianta originală în limba engleză.

Traducerea din limba engleză: ing. Liliana TEODORESCU

Traducere revizuită de: ing. Lăcrămioara TUDOR

The International Accreditation Forum, Inc. (IAF) detaliază criteriile pentru organismele de acreditare care furnizează servicii de evaluare a conformității, iar astfel de acreditări facilitează schimburile comerciale și reduce nevoia de certificări multiple.

Acreditarea reduce riscurile pentru afaceri și pentru clienții săi prin asigurarea acestora că Organismele de Evaluare a Conformității (OEC) sunt competente să desfășoare activitățile specifice cuprinse în scopul acreditării. Organismele de Acreditare (OA) care sunt membre ale IAF și OEC acreditate de acestea trebuie să respecte standardele internaționale corespunzătoare și documentele IAF aplicabile pentru utilizarea consecventă a acelor standarde.

(OA) semnatare ale Acordului de Recunoaștere Multilaterală (MLA) sunt evaluate cu regularitate de echipe paritare desemnate pentru a furniza încredere în funcționarea programelor lor de acreditare. Structura și domeniul IAF MLA sunt detaliate în IAF PR 4 – Structura IAF MLA și a Documentelor Normative Adoptat.

Acordul IAF-MLA este structurat pe cinci niveluri: Nivelul 1 specifică criteriile obligatorii care se aplică tuturor organismelor de acreditare, ISO/CEI 17011. Combinarea activității(lor) de la un Nivel 2 și a documentului (telor) normative de la Nivelul 3 corespunzător este numit domeniul principal al MLA, și combinarea documentelor normative relevante de la Nivelul 4 (dacă se aplică) și Nivelul 5 este numit un sub-domeniu al MLA.

- Domeniul principal al MLA include activități de ex. certificarea de produs și documentele obligatorii asociate de ex. ISO/CEI 17065. Atestările realizate de OEC la nivelul domeniului principal sunt considerate a fi egală măsură de încredere.
- Subdomeniul MLA include cerințele pentru evaluarea conformității de ex. ISO 9001 și cerințele specifice schemei, după caz, de ex. ISO/TS 22003. Atestările realizate de OEC la nivelul subdomeniului sunt considerate a fi echivalente.

IAF MLA furnizează încrederea necesară pentru acceptarea rezultatelor evaluării conformității pe piață. O atestare emisă în domeniul IAF MLA de un organism care este acreditat de către un OA semnat al IAF MLA poate fi recunoscut oriunde în lume, facilitând astfel comerțul internațional.

Ediția Nr. 2

Elaborat de: Comitetul Tehnic IAF

Aprobat de: Membrii IAF

Data emiterii: 23 martie 2014

Data: 13 noiembrie 2013

Data Aplicării: 23 martie 2015

Nume pentru întrebări: Elva Nilsen, Secretar IAF

Telefon: +1 613 454-8159;

Email: secretary@iaf.nu

INTRODUCERE LA DOCUMENTELE OBLIGATORII IAF

Termenul "trebuie" este utilizat în acest document pentru a indica acele prevederi care respectând cerințele standardului relevant, sunt obligatorii. Termenul "ar trebui" este utilizat pentru a indica mijloacele recunoscute de îndeplinire a cerințelor unui standard. Un organism de validare sau verificare poate îndeplini aceste criterii în mod echivalent cu condiția ca acestea să fie demonstrate unui organism de acreditare (OA).

CUPRINS

0	INTRODUCERE	7
1	DOMENIUL	8
2	REFERINȚE NORMATIVE	8
3	TERMENI ȘI DEFINIȚII	9
3.1	Definiții	9
3.2	Termenii utilizați în acest document	9
4	PRINCIPII	10
4.1	Generalități	10
4.2	Imparțialitate	10
4.3	Competență	10
4.4	Abordarea bazată pe fapte în luarea deciziilor	10
4.5	Deschidere	10
4.6	Confidențialitate	10
5	CERINȚE GENERALE	10
5.1	Statut legal	10
5.2	Probleme legale și contractuale	11
5.3	Angajamentul conducerii și al managementului	11
5.4	Imparțialitate	12
5.5	Răspundere juridică și financiară	12
6	COMPETENȚE	12
6.1	Management și personal	12
6.2	Competențele personalului	12
6.3	Distribuirea personalului	13
6.4	Utilizarea validatorilor sau verifcatorilor subcontractați	13
6.5	Înregistrări referitoare la personal	13
6.6	Externalizare	13
7	COMUNICARE ȘI ÎNREGISTRĂRI	13
7.1	Informații furnizate unui client sau unei părți responsabile	13
7.2	Comunicarea responsabilităților clientului sau părții responsabile	13
7.3	Confidențialitate	13
7.4	Informații accesibile în mod public	13

7.5	Înregistrări	13
8	PROCESUL DE VALIDARE SAU VERIFICARE.....	13
8.1	Generalități	14
8.2	Angajament preliminar	14
8.2.1	Imparțialitate.....	14
8.2.2	Competență	14
8.2.3	Acord	14
8.2.4	Numirea conducătorului de echipă.....	15
8.3	Abordare	15
8.3.1	Selectarea echipei de validare sau verificare.....	15
8.3.2	Comunicarea cu clientul și partea responsabilă.....	15
8.3.3	Planificare.....	15
8.4	Validare sau verificare	17
8.5	Analiza și emiterea declarației de validare sau verificare	20
8.6	Înregistrări	21
8.7	Informații descoperite după Validare sau Verificare.....	21
9	APELURI	21
10	RECLAMAȚII	21
11	VALIDĂRI SAU VERIFICĂRI SPECIALE	21
12	SISTEM DE MANAGEMENT	21
	Bibliografie	22
	Anexa A – Criterii de competență asociate validării și verificării proiectelor sau organizațiilor – (Anexă Informativă).....	23
	ANEXA B – Conceptul de planificare în cazul în care o declarație GES are legătură cu un proiect grupat sau o declarație GES în legătură cu mai multe locații ale organizației în inventarul GES (Anexă informativă).....	36
	Anexa C – Asistență privind validarea sau verificarea unei declarații GES cu referire la ISO 14064-3 (Anexă Informativă).....	38
	Secțiunea 1 – Asistență privind validarea declarației GES cu un plan de proiect GES .	39
	Secțiunea 2 – Asistență privind verificarea fie a unui proiect GES, fie a unei declarații GES a unei organizații.....	43

DOCUMENT OBLIGATORIU IAF PENTRU APLICAREA STANDARDULUI ISO 14065:2013

0 INTRODUCERE

0.1. ISO 14065:2013 este un Standard Internațional care stabilește cerințe pentru organisme care efectuează validarea sau verificarea Gazelor cu Efect de Seră (GES) utilizând ISO 14064-3 sau alte standarde sau specificații relevante. ISO 14065 furnizează administratorilor programelor GES, autorităților de reglementare și organismelor de acreditare, o bază privind evaluarea și recunoașterea competenței organismelor de validare și verificare (V/VB).

Atât pe piețele voluntară cât și reglementată, unele domenii critice pentru “schemele de comercializare a emisiilor” se bazează pe Declarațiile emise de V/VB acreditate. Valoarea atribuită unei tone de CO₂ în scopul comercializării, sau altor acțiuni viitoare ale părților interesate, se bazează pe încrederea datelor emisiilor verificate și deci pe V/VB care efectuează activitatea și emite declarația.

ISO 14065 nu este încă inclus în cadrul documentelor IAF MLA, totuși dacă V/VB vor fi acreditați în întreaga lume într-o manieră armonizată conformându-se cu ISO 14065, sunt necesare îndrumări de aplicare suplimentare pentru a limita variațiile în interpretarea Standardului. Acest Document Obligatoriu furnizează îndrumări de aplicare suplimentare pentru a permite membrilor IAF să armonizeze evaluarea V/VB față de ISO 14065 și standardele conexe. Acesta este un pas important către recunoașterea multilaterală a acreditării.

Prin urmare acest document va fi de referință în viitor, în IAF MLA și va fi considerat obligatoriu pentru aplicarea consecventă a ISO 14065. Membrii IAF MLA și solicitanții calității de membru al acestui Acord, își vor evalua unul altuia implementarea ISO 14065. Este de așteptat ca acest document obligatoriu să fie adoptat de organismele de acreditare ca parte a regulilor generale de acreditare.

Se intenționează ca acest document, să fie de asemenea util chiar V/VB și acelorora ale căror decizii sunt ghidate de declarațiile de verificare sau validare ale V/VB. Validarea este procesul prin care un organism de validare evaluează un proiect al unui plan pentru un proiect GES față de criteriile de validare definite (prin urmare acest proces se ocupă cu evaluarea rezultatelor potențiale viitoare). Verificarea este procesul în care un organism de verificare evaluează declarația GES a unui proiect sau organizații față de criteriile de verificare definite (prin urmare acest proces se ocupă cu rezultatele istorice). De fapt, pentru ISO 14064-1 și ISO 14064-2, evaluarea va acoperi atât conformarea cu standardul cât și dacă declarația GES este de încredere și corect fundamentată pe baza nivelului de asigurare convenit, pragului de semnificație, criteriilor, obiectivelor și domeniului. În domeniul comercializării emisiilor este imperativ că V/VB ar trebui să fie conștienți de consecințele unei duble contorizări și de aspectele unei duble înregistrări când se emite o declarație de validare sau verificare.

Un proces de evaluare a validării sau verificării este unic pentru fiecare evaluare a clientului și variază de la an la an. Anexa A din ISO 14064-3 furnizează explicații ale cerințelor pentru procesele de validare și verificare.

0.2. Acest document nu include textul ISO 14065 sau ISO 14064-3 acolo unde se face referire la acestea. Se urmează succesiunea clauzelor din ISO 14065.

Referința normativă în ISO 14065 este ISO 14064-3. Pentru a ajuta înțelegerea și a facilita lectura încrucișată din cele două standarde normative, clauza 8 ca și Anexa C a acestui document fac legătura dintre titlurile clauzelor relevante din ISO 14065 cu titlurile clauzelor relevante din ISO 14064-3. Titlurile clauzelor din ISO 14064-3 sunt în text albastru și precedate de referința ISO 14064-3. Procesul de validare și verificare este diferit de auditarea sistemelor

de management așa cum este o diferență între validare și verificare. Prin urmare, Anexa C a fost elaborată pentru a furniza îndrumări informative referitoare la acest proces. În Anexa C titlurile clauzelor din 14064-3 au fost utilizate pentru a permite înțelegerea modului în care ghidurile de aplicare interacționează cu referințele normative. Din nou sunt incluse rubricile de titlu dar fără nicio îndrumare de aplicare unde nu s-a considerat a fi necesar.

Notă - *Textul din acest document nu ar trebui să fie luat ca o interpretare nici a ISO 14065 nici a 14064-3.*

0.3. Îndrumări de aplicare, acolo unde sunt oferite, sunt identificate cu litera "A".

1 DOMENIUL

A.1.1. Acest Document Obligatoriu este aplicabil organismelor de validare sau verificare (V/VB) pentru următoarele criterii de validare sau verificare:

- ISO 14064-1 sau ISO 14064-2; sau
- Programe reglementate GES care sunt la dispoziția publicului și au fost dezvoltate utilizând un proces de angajament oficial al părților interesate; sau
- Programe GES disponibile public (de ex. protocolul GES dintre Institutul Mondial pentru Resurse și Consiliul Mondial de Afaceri pentru Dezvoltare Durabilă [IMR/CMADD]) și s-au dezvoltat utilizând un proces de angajament oficial al părților interesate; sau
- Protocele din industrie, care nu sunt publice, sau protocele sectoriale; în acest caz, criteriile de validare sau verificare trebuie, în plus, să includă fie ISO 14064-1 fie ISO 14064-2 în funcție de situația în care protocolul are legătură cu organizația sau cu declarațiile proiectului GES. Declarațiile de validare sau verificare rezultate trebuie să stabilească clar dacă protocolul din industrie care nu este public sau protocolul sectorial, se conformează cu ISO 14064-1 sau ISO 14064-2 și dacă protocolul nu este conform trebuie să stabilească unde sunt inexactitățile.

A.1.2. Declarația GES de validare sau verificare poate include o declarație privind emisiile pe unitatea de produs fabricat (generată sau redusă) sau similar. Dacă programul permite, și; dacă clientul dorește să utilizeze declarații luate din declarația GES și/sau să utilizeze marca organismului de validare sau verificare sau marca programului GES în scopuri de comunicare, aceste declarații și marca trebuie să stabilească clar de unde provin aceste declarații, inclusiv: data declarației GES, dacă declarațiile se bazează pe date istorice și orice limitare asociată cu declarațiile bazate pe datele și informațiile prezentate în declarația GES specifică produsului și mărcii corespunzătoare (referire la ISO/CEI 17030).

2 REFERINȚE NORMATIVE

ISO 14065:2013 Gaze cu efect de seră: Cerințe pentru organismele care efectuează validarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră pentru utilizarea în acreditare sau în alte forme de recunoaștere

ISO 14066:2011 Gaze cu efect de seră: Cerințe privind competența echipelor pentru validarea emisiilor de gaze cu efect de seră sau echipelor de verificare

ISO 14064-3:2006 Gaze cu efect de seră. Partea 3: Specificații și ghid pentru validarea și verificarea declarațiilor referitoare la gaze cu efect de seră

Notă - Bibliografia stabilește referințele pentru documentele menționate în acest Document Obligatoriu care nu sunt referințe normative.

3 TERMENI ȘI DEFINIȚII

3.1 Definiții

Definițiile din ISO 14065 se aplică acestui document. Următoarele definiții suplimentare trebuie aplicate în acest document:

A.3.1.1. Proiect grupat

Un număr de proiecte incluse într-un singur plan de proiect GES și într-o singură declarație GES la momentul validării sau verificării.

(Adaptat din Standardul Voluntar de Carbon [SVC] 2007)

A.3.1.2. Imparțialitate

Prezența reală și percepută a obiectivității.

Nota 1 – Obiectivitate înseamnă că nu există conflicte de interes sau sunt rezolvate în așa fel încât să nu influențeze în mod nefavorabil activitățile ulterioare ale V/VB.

Nota 2 – Alți termeni care sunt utili în explicitarea elementului de imparțialitate sunt: obiectivitate, independență, lipsă de conflict de interese, lipsă de confuzii, lipsă de prejucții, neutralitate, corectitudine, lipsă de prejudecăți, control echilibrat, detașare, echilibru.

3.2 Termenii utilizați în acest document

Termenii utilizați în acest document sunt luați din seria ISO 14064. În situația în care un program GES acceptabil sub A.1.1 utilizează termeni și definiții diferite aceștia trebuie utilizați și legătura cu definițiile și termenii din acest document trebuie să fie evaluată și consecințele oricărei variații înțelese de V/VB.

Notă – Pentru scopul acestui document, validarea unei declarații de proiect GES are legătură cu reducerea emisiilor GES viitoare sau cu creșterile asociate proiectului. Verificarea unei declarații de proiect GES are legătură cu istoricul real al reducerilor emisiilor GES sau cu creșterile asociate cu proiectul. Declarațiile GES organizaționale au legătură cu datele istorice reale și sunt verificate.

Termenii utilizați în acest document pentru simplificarea textului includ:

A.3.2.1. **Analiza strategică** – bazată pe cerințele din Clauza 4.4.1. din ISO 14064-3 înseamnă:

„O analiză a informațiilor referitoare la GES ale organizației sau proiectului pentru a evalua:

- natura, amploarea și complexitatea activității de validare sau verificare care trebuie întreprinsă în numele clientului;
- încrederea în declarațiile și informațiile legate de GES, ale părții responsabile;

- integralitatea informațiilor și declarațiilor legate de GES ale părții responsabile, și
- eligibilitatea părții responsabile pentru a participa la programul GES, dacă este aplicabil.”

A.3.2.2. **Evaluarea riscurilor** – bazată pe cerințele din clauza 4.4.1 din ISO 14064-3 înseamnă:

„Evaluarea surselor și amplitudinii potențialelor erori, omisiuni și reprezentări eronate în legătură cu activitățile de validare sau verificare. Categoriile de potențiale erori, omisiuni și reprezentări eronate evaluate trebuie să fie următoarele:

- a. riscul inerent de apariție a unei inexactități materiale;
- b. riscul că nu va fi prevenită sau detectată o inexactitate materială prin controale asupra organizației sau proiectului GES;
- c. riscul că persoana care validează sau verifică nu va detecta nicio inexactitate materială care nu a fost corectată prin controalele asupra organizației sau proiectului GES.”

Nota 1 – *Evaluarea riscului are legătură cu riscul ca V/VB să exprime o opinie și o concluzie neadevărată. V/VB reduce riscul prin intermediul conceperii și implementării unui proces de validare și/sau verificare, care va conduce la așteptări rezonabile pentru identificarea inexactității materiale. Riscul validării sau verificării trebuie să fie redus la un nivel minim acceptabil pentru a obține nivelul de asigurare convenit în contract.*

Nota 2 – *Analiza strategică identifică la ce este nevoie să se uite echipa de validare sau verificare iar evaluarea riscurilor identifică cum să privească aspectele identificate.*

4 PRINCIPII

4.1 Generalități

4.2 Imparțialitate

4.3 Competență

4.4 Abordarea bazată pe fapte în luarea deciziilor

4.5 Deschidere

4.6 Confidențialitate

5 CERINȚE GENERALE

5.1 Statut legal

A.5.1.1. Un V/VB guvernamental se consideră că este o entitate legală bazându-se pe statutul său guvernamental.

5.2 Probleme legale și contractuale

A.5.2.1. Acordurile legale executorii trebuie să includă o politică care reglementează comercializarea și alte referințe la V/VB că aceștia își autorizează clienții să utilizeze orice declarație GES. Acolo unde există o licență pentru a folosi o marcă de validare sau verificare, sau un text specific, nu trebuie să existe nicio ambiguitate în utilizarea propusă a declarației GES care a fost validată sau verificată. Politica trebuie să asigure, printre altele, că nicio marcă (în legătură fie cu orice marcă V/VB licențiată clientului fie o marcă a unui program GES unde V/VB este responsabil pentru monitorizarea utilizării regulilor în legătură cu aplicarea mărcii) sau referirea la V/VB este plasată pe produse sau pe ambalajul produsului într-o manieră care poate fi interpretată ca indicând certificarea produsului.

A.5.2.2. Acordurile legale executorii trebuie să includă o politică care reglementează declarația (declarațiile) luate din declarația GES validată sau verificată pe care V/VB permite clientului să o folosească, inclusiv limitele de timp și limba (menționate în A.1.2). Acordurile legale executorii trebuie de asemenea să includă cerințe în legătură cu utilizarea mărcii V/VB care pot "susține" declarația (declarațiile) făcute de client.

Notă – cerințele aplicabile din A.5.2.1. în legătură cu utilizarea mărcii V/VB pe produse se aplică și la A.5.2.2.

5.3 Angajamentul conducerii și al managementului

A.5.3.1. V/VB trebuie să se asigure că realizează procesele de validare sau verificare în concordanță cu cerințele din ISO 14065. În plus, V/VB trebuie să se asigure că sistemele lor sunt suficient documentate pentru a asigura aplicarea în concordanță cu orice criteriu specific de validare sau verificare (menționate în A.1.1), pe care ei aleg să o ofere.

A.5.3.2. V/VB trebuie să stabilească un proces de dezvoltare pentru fiecare criteriu de validare sau verificare nou (menționate în A.1.1.) în care doresc să funcționeze. Acest proces de dezvoltare trebuie să furnizeze datele de ieșire în legătură cu următoarele:

- Identificarea principalelor părți interesate, a așteptărilor acestora și cerințelor așa cum sunt aplicabile datelor de ieșire ale activităților de validare sau verificare;
- Analiza și înțelegerea validării aplicabile a cerințelor criteriilor de verificare, implicând criteriile proprietarului unde este necesar;
- Considerații privind riscurile de afaceri și strategice ale V/VB;
- Identificarea cerințelor de competență pentru validatori sau verificatori, evaluatori independenți și personal suport, cum este relevant pentru fiecare criteriu de validare sau verificare (menționate în A.1.1.)
- Criterii de validare sau verificare (menționate în A.1.1.) specifice cerințelor de validare sau verificare;
- Confirmarea că modalitățile propuse de validare sau verificare vor îndeplini cerințele criteriilor de verificare sau validare (menționate în A.1.1.); și
- Confirmarea că criteriile de validare sau verificare satisfac A.1.1.

5.4 Imparțialitate

5.5 Răspundere juridică și financiară

6 COMPETENȚE

6.1 Management și personal

A.6.1.1. Pentru determinarea unui “sector”, un V/VB trebuie să considere că termenul “sector” are diferite înțelesuri pentru diferite tipuri de verificări și validări. Pentru fiecare validare sau verificare, termenul are legătură cu declarația GES (fie asociat cu un proiect GES sau inventar GES) și așteptările părților interesate. Aceasta permite unui validator sau verificator să înțeleagă contextul (de ex. surse, captatoare și rezervoare, procese și instalații industriale, procesul de distribuție a produselor, limite, adiționalitate, scurgeri etc. după caz) în care se efectuează validarea și verificarea.

6.2 Competențele personalului

A.6.2.1. V/VB trebuie să aibă personal evaluat de un evaluator competent.

A.6.2.2. V/VB trebuie să demonstreze cum a fost evaluat personalul și cum s-a stabilit că satisface următoarele cerințe de competență după cum este aplicabil:

- Competențe legate de gestionarea unui angajament;
- Competențe generice de validare conform clauzei 6 din ISO 14065 și ISO 14066, plus orice competență specifică validării și/sau competență specifică unui sector sau criteriu de validare specific proiectului (menționate în A.1.1.); și
- Competențe generice de verificare conform clauzei 6 din ISO 14065 și ISO 14066, plus orice criteriu de verificare specific și/sau competențe de verificare specifice sectorului (menționate în A.1.1.).

Nota 1 – În cazurile în care verificarea organizației include verificarea proiectului, criteriile de competență ale V/VB trebuie să țină cont de criteriile de toate competențele relevante ca mai sus, inclusiv acelea asociate proiectului de validare sau proiectului de verificare.

Nota 2 – Există un număr de instrumente utilizate pentru evaluarea personalului; acestea pot fi combinate într-o manieră adecvată. Instrumentele tipice includ:

- Asistarea activității de verificare și/sau validare după cum este aplicabil;
- Evaluări reciproce interne ale documentației de validare sau verificare;
- Interviuri structurate pentru a testa cunoștințele și competența tehnică;
- Examinarea;
- Analize ale performanței – de către management și/sau alt membru al echipei;
- Certificări de către un Organism de Certificare persoane acreditat în măsura în care aceste certificări furnizează o demonstrare a competențelor specifice în acest sistem V/VB;
- Reputație tehnică recunoscută în ceea ce privește participarea la conferințe sau

publicarea de lucrări supuse unor revizii reciproce; și

- *Dovezi adecvate ale experiențelor anterioare relevante.*

Nota 3 - *Anexa A furnizează un ghid pentru a clarifica cele trei tipuri diferite de competențe pe baza clauzei 6 din ISO 14065 și clauzei 5 din ISO 14066.*

6.3 Distribuirea personalului

6.4 Utilizarea validatorilor sau verifcatorilor subcontractați

6.5 Înregistrări referitoare la personal

6.6 Externalizare

7 COMUNICARE ȘI ÎNREGISTRĂRI

7.1 Informații furnizate unui client sau unei părți responsabile

7.2 Comunicarea responsabilităților clientului sau părții responsabile

7.3 Confidențialitate

7.4 Informații accesibile în mod public

7.5 Înregistrări

8 PROCESUL DE VALIDARE SAU VERIFICARE

Nota 1 – *Preluată din Introducerea 0.2: "Pentru a ușura înțelegerea și a facilita lectura din cele două standarde normative, clauza 8 ca și Anexa C a acestui Document Obligatoriu fac legătura între titlurile clauzelor relevante din ISO 14065 cu titlurile clauzelor relevante din ISO 14064-3. Titlurile clauzelor din 14064-3 sunt în text albastru și precedate de referințe ISO 14064-3. Procesul pentru validare și verificare este diferit de auditul sistemelor de management așa cum există o focalizare diferită între validare și verificare. Prin urmare Anexa C a fost dezvoltată pentru a furniza îndrumări informative în legătură cu acest proces. În Anexa C titlurile clauzelor din ISO 14064-3 au fost utilizate pentru a permite înțelegerea modului în care îndrumările de aplicare interacționează cu referințele normative. Din nou, titlurile sunt incluse dar fără nicio îndrumare de aplicare unde nu s-a considerat necesar."*

Nota 2 – *Textul din acest document nu ar trebui să fie luat ca o interpretare a ISO 14065 sau a ISO 14064-3.*

8.1 Generalități

8.2 Angajament preliminar

8.2.1 Imparțialitate

8.2.2 Competență

8.2.3 Acord

ISO 14064 -3 clauza 4.3 Nivel de asigurare, prag de semnificație, obiective, criteriile și domeniul de aplicare al validării sau verificării

4.3.1 Nivelul de asigurare

4.3.2. Obiective

4.3.3. Criterii

4.3.4. Domeniu de aplicare

4.3.5. Prag de semnificație

A.8.2.3.1. V/VB trebuie să aibă un sistem de management documentat (conform clauzei 12) pentru a răspunde cerințelor pentru validare și/sau verificare. Procedurile V/VB trebuie să asigure înaintea oricărei oferte sau acord, că sunt obținute suficiente informații privind domeniul, obiectivele, criteriile, nivelul de asigurare și pragul de semnificație a validării sau verificării. Oferta trebuie să fie întocmită pe baza informațiilor obținute ținând cont de problemele cheie aplicabile declarației GES și obiectivelor validării sau verificării în concordanță cu criteriile de validare sau verificare (menționate în A.1.1.) și utilizatorul vizat așa cum este aplicabil în declarația GES.

A.8.2.3.2. Când ia în considerare oferta pentru validarea sau verificarea unei declarații GES, V/VB trebuie să ia în considerare probleme cheie în legătură cu întocmirea unei oferte, după cum este aplicabil, inclusiv:

- Nivelul de asigurare propus, pragul de semnificație, criteriile, obiectivele și domeniul de aplicare;
- Complexitatea declarației GES;
- Complexitatea proiectului sau organizației și a proceselor de măsurare/monitorizare;
- Mediul organizațional inclusiv structura organizației care elaborează și administrează declarația GES;
- Scenariul de bază pentru proiectul de validare și verificare, inclusiv selecția și cuantificarea surselor GES, captatoarelor și rezervoarelor aplicabile scenariului de bază;
- Identificarea surselor GES, captatoarelor și rezervoarelor și monitorizarea acestora pentru verificarea organizației;
- Procese care furnizează informațiile și datele în declarația GES;
- Legăturile organizaționale și interacțiunile dintre factori interesați, părți responsabile, client și utilizatori vizati; (pentru definițiile la care se referă ISO 14064-3); și

- Cerințele criteriilor de validare sau verificare (menționate în A.1.1.)

A.8.2.3.3. Timpul necesar pentru efectuarea validării sau verificării trebuie determinat de V/VB. Alocarea timpului trebuie justificată pe baza analizei informațiilor de mai sus și înregistrate de V/VB. Fiecare angajament are aspecte unice și procesele de validare sau verificare trebuie personalizate în consecință.

A.8.2.3.4. În cazul în care oferta/ acordul V/VB se referă la un proiect grupat, V/VB trebuie în plus să ia în considerare logistica și planificarea în legătură cu validarea sau verificarea datelor de intrare ale proiectului individual (proiectelor individuale) din declarația unică GES a proiectului grupat, și a impactului asupra duratei validării sau verificării.

A.8.2.3.5. V/VB ar trebui să țină cont de informațiile din Anexa B când se determină cerințele de timp pentru validarea sau verificarea unei declarații GES în legătură cu un proiect grupat.

A.8.2.3.6. În cazul în care oferta organismului de verificare are legătură cu declarația GES, bazată pe inventarul GES care include o serie de date și informații de intrare separate la nivel de locații, organismul de verificare trebuie în plus să ia în considerare logistica și planificarea în legătură cu verificarea datelor de intrare individuale și combinate ale locației (locațiilor) și informațiile care privesc declarația GES, și impactul acesteia asupra duratei verificării.

A.8.2.3.7. V/VB ar trebui să ia în considerare informațiile din Anexa B atunci când determină cerințele de timp pentru verificarea unei singure declarații GES, care include o serie de date de intrare și informații separate la nivel de locații.

A.8.2.3.8. Acordul V/VB (inclusiv orice anexe) trebuie să identifice nivelul de asigurare propus, pragul de semnificație, criteriile, obiectivele și domeniul, inclusiv criteriile convenite de validare sau verificare (menționate în A.1.1.) așa cum este aplicabil, precum și durata propusă pentru validare sau verificare, și perioada de timp pentru validarea sau verificarea propusă.

Notă – termenul “acord” și “contract” din ISO 14065 clauza 8.2.3. au același înțeles.

8.2.4 Numirea conducătorului de echipă

8.3 Abordare

8.3.1 Selectarea echipei de validare sau verificare

8.3.2 Comunicarea cu clientul și partea responsabilă

8.3.3 Planificare

ISO 14064-3 clauza 4.4 Abordarea validării sau verificării

4.4.1. Generalități

4.4.2. Plan de validare sau de verificare

4.4.3. Plan de eşantionare

A.8.3.3.1. Criteriile convenite de validare sau verificare trebuie să includă una din opțiunile din A.1.1.

A.8.3.3.2. Principiile criteriilor convenite de validare sau verificare trebuie utilizate în timpul procesului de validare sau verificare. Criteriile de validare și verificare trebuie să îndeplinească cerințele așa cum sunt stabilite în A.1.1.

A.8.3.3.3. Principiile aplicabile criteriilor agreate de validare sau verificare, (menționate în A.1.1.), trebuie să fie utilizate de V/VB și de echipa de validare sau verificare pentru a ghida procesul de validare sau verificare, inclusiv evaluarea constatărilor, concluziilor, opiniilor și deciziilor la care s-a ajuns în ceea ce privește declarația GES.

A.8.3.3.4. Pentru proiectul de validare, obiectivele validării trebuie să includă dacă proiectul planificat ar putea în mod rezonabil să atingă reducerile declarate și/sau eliminarea creșterilor.

A.8.3.3.5. Atunci când criteriile de verificare includ ISO 14064-1, dacă un raport GES este opțional, și dacă clientul alege să emită un raport GES public care este verificat, V/VB trebuie să confirme că raportul GES se conformează cerințelor aplicabile pentru un raport GES (referință clauza 7.2. și 7.3 din ISO 14064-1).

A.8.3.3.6. Atunci când criteriile de verificare includ ISO 14064-1 organismul de verificare trebuie să se asigure că dacă organizația face publică o declarație GES pretinzând conformitatea cu ISO 14064-1, organizația trebuie să facă disponibil public un raport GES elaborat în concordanță cu ISO 14064-1 sau o declarație de verificare independentă de terță parte în legătură cu declarația GES. Dacă declarația GES a organizației a fost verificată independent, declarația de verificare trebuie să fie făcută disponibilă utilizatorilor vizați.

A.8.3.3.7. Atunci când criteriile de validare includ ISO 14064-2, analiza unei declarații GES și a informațiilor asociate proiectului GES trebuie să includă validarea justificării clientului pentru „selectarea sau stabilirea criteriilor și procedurilor” în legătură cu clauzele 5.3, 5.4, 5.5, 5.6, 5.7, 5.8 și 5.10 din ISO 14064-2.

A.8.3.3.8. Atunci când criteriile de validare (menționate în A.1.1.) permit titularului de proiect sau clientului să selecteze sau să stabilească criterii sau proceduri care au legătură cu determinarea scenariilor de bază, surselor GES, captatoarelor sau rezervoarelor, proceselor de monitorizare a proceselor etc. (cu referire la ISO 14064-2 pentru o indicație a zonelor), validarea trebuie să includă o evaluare a justificării participantului proiectului sau a clientului pentru selectarea criteriilor sau procedurilor.

A.8.3.3.9. Dezvoltarea abordării validării și verificării trebuie să se bazeze pe criteriile agreate, domeniul, obiectivele, nivelul de asigurare și pragul de semnificație; nu doar estimarea duratei validării sau verificării. Durata validării sau verificării trebuie mărită sau micșorată după cum este necesar pe parcursul procesului de planificare. Competențele echipei trebuie să fie analizate ca fiind rezultatul procesului de planificare.

A.8.3.3.10. V/VB trebuie să obțină suficiente informații utilizând un proces sistematic, interactiv și dacă este necesar repetat pentru datele de intrare ale procesului de planificare.

A.8.3.3.11. V/VB trebuie să analizeze rezultatul procesului de planificare în lumina dovezilor și informațiilor adunate în timpul procesului de validare sau verificare și să modifice planurile în consecință.

A.8.3.3.12. Datele de ieșire din analiza strategică trebuie utilizate ca date de intrare pentru evaluarea riscurilor, a planului de eșantionare și a planului de validare sau verificare.

Nota 1 – *Evaluarea riscurilor ține cont de nivelul de asigurare, pragul de semnificație, criteriile, domeniul și obiectivele validării sau verificării; modificările acestora vor afecta profunzimea și detalierea evaluării riscurilor.*

Nota 2 – *Se va face referire la Anexa B pentru probleme de luat în considerare pentru*

---

elaborarea planului de validare sau verificare pentru o declarație GES care acoperă fie un proiect grupat fie include mai mult de o locație în inventarul GES.

A.8.3.3.13. V/VB trebuie să se asigure că zilele-om planificate sunt adecvate pentru a îndeplini planul de eșantionare și planul de validare sau verificare elaborat ca un rezultat al analizei strategice și evaluării riscurilor.

A.8.3.3.14. V/VB trebuie să se asigure că este rezolvat orice conflict între zilele-om estimate și zilele-om necesare furnizării acordului, în baza rezultatului analizei strategice și evaluării riscurilor.

A.8.3.3.15. V/VB trebuie să revizuiască planul de validare sau verificare și planul de eșantionare dacă V/VB a identificat sau a convenit cu clientul schimbări în legătură cu criteriile de validare sau verificare, domeniul, pragul de semnificație, nivelul de asigurare sau obiectivele, sau constatările apărute care afectează concluziile analizei strategice și/sau evaluării riscurilor.

A.8.3.3.16. Informațiile și datele specifice de eșantionat trebuie determinate ca parte a planului de validare sau verificare și nu sub impulsul momentului în timpul validării sau verificării datelor și informațiilor. Planul de eșantionare trebuie să fie detaliat și documentat înainte de începerea validării sau verificării datelor și informațiilor și trebuie revizuit dacă este necesar în timpul validării sau verificării. Planul de eșantionare trebuie să determine cantitatea de informații, dovezi și date necesare pentru a acoperi domeniul, și pentru a atinge criteriile, obiectivele, nivelul de asigurare și pragul de semnificație convenite.

A.8.3.3.17. Pentru aprobarea planului de validare sau verificare, conducătorul echipei de validare sau verificare trebuie să se asigure că aceasta este completă și că toate subelementele planului furnizează un proces de validare sau verificare complet integrat în concordanță cu criteriile, domeniul, obiectivele, nivelul de asigurare și pragul de semnificație din angajament.

A.8.3.3.18. Pentru aprobarea planului de validare sau verificare, conducătorul echipei de validare sau verificare trebuie să confirme că durata validării sau verificării, competențele echipei și misiunile membrilor echipei sunt adecvate și se potrivesc nevoilor validării sau verificării.

A.8.3.3.19. Echipa de validare sau verificare trebuie să se asigure că există coerență între planul de validare sau verificare și obiectivele, domeniul, criteriile, nivelul de asigurare și pragul de semnificație, convenite prin contract. Documentația de validare sau verificare trebuie să identifice clar orice variație aprobată față de acord.

A.8.3.3.20. Anexa C poate fi folosită pentru a explica și susține procesele și sistemele de validare și verificare.

8.4 Validare sau verificare

Clauze din ISO 14064-3:

4.5. Evaluarea sistemului de informații referitoare la GES și controlul acestuia

4.6. Evaluarea datelor și a informațiilor referitoare la GES

4.7. Evaluarea față de criteriile de validare sau verificare

4.8. Evaluarea declarației referitoare la GES

A.8.4.1 Validarea sau verificarea trebuie să se desfășoare cu o atitudine de scepticism profesional, care presupune că datele și informațiile prezentate pot fi greșite până când se dovedește contrariul, și țin cont de îngrijorările părților interesate sau ale pieței și de criteriile de validare sau verificare și de principiile asociate.

A.8.4.2 Organismul de verificare trebuie să analizeze orice schimbare apărută de la ultima verificare în proiectul GES sau în structura organizației, în planul proiectului GES sau inventarul GES. Pentru verificarea proiectului GES, organismul de verificare trebuie să ia în considerare în plus:

- Problemele nerezolvate din raportul de validare;
- Stadiul implementării proiectului; și
- Încrederea în informațiile și datele externe utilizate pentru a justifica determinarea emisiilor GES.

A.8.4.3 Verificarea unei declarații GES a unui proiect include, în plus față de verificarea unei declarații GES a organizației:

- Analiza raportului de validare pentru proiect;
- Verificarea oricărei schimbări în planul proiectului GES inclusiv:
  - ✓ Sursele GES, captatoarele și rezervoarele identificate;
  - ✓ Scenariul de bază;
  - ✓ Selectarea și cuantificarea surselor GES, captatoarelor și rezervoarelor aplicabile scenariului de bază; și
  - ✓ Monitorizarea proiectului GES.
- Verificarea oricăror schimbări privind justificarea pentru “selectarea sau stabilirea criteriilor și procedurilor” menționate în A.8.3.3.7. și A.8.3.3.8. și implementarea lor; și
- Verificarea oricăror schimbări privind legăturile organizaționale și interacțiunea dintre factori interesați, parte responsabilă (cel care propune proiectul în unele programe GES), client, și utilizatori vizați; (pentru definiții a se vedea 14064-3).

A.8.4.4 Nivelul de reducere a riscurilor furnizat de sistemul de informații GES și de controlul acestuia trebuie să aibă un impact asupra detalierii și nivelului de eșantionare a validării sau verificării.

Notă – ISO 14064-3 nu impune unei organizații sau unui proiect o cerință formală de a avea un sistem de informații GES sau controale, sau ca astfel de sisteme de informații GES și controale să îndeplinească ISO 14064-3 clauza 4.5.

A.8.4.5 Atunci când criteriile de validare sau verificare (menționate în A.1.1.) impun cerințe referitoare la sistemul de informații GES sau la controlul acestuia, conformarea cu aceste cerințe trebuie să fie validată sau verificată.

A.8.4.6 În cazul în care sunt identificate erori, omisiuni sau inexactități în informațiile și datele referitoare la GES, echipa de validare și verificare trebuie să ceară ca acestea să fie corectate de client, și să mărească eșantionarea. Dacă erorile, omisiunile sau inexactitățile materiale nu pot fi corectate, V/VB trebuie să califice declarația de validare sau verificare. Dacă declarațiile nu pot fi calificate, de ex. dacă pragul de semnificație sau alte cerințe ale programului nu sunt îndeplinite, V/VB trebuie să emită o declarație de validare sau verificare nesatisfăcătoare.

Notă – A se vedea ISO 14064-3 A.2.9.2 pentru a înțelege ce înseamnă calificarea unei

declarații de verificare și validare.

A.8.4.7 Evaluarea informațiilor și datelor referitoare la GES include confirmarea operabilității software-ului și hardware-ului utilizate pentru procesarea sau generarea informațiilor și datelor referitoare la GES.

Notă – Ar trebui acordată atenție controalelor acestor software și hardware, inclusiv problemelor ca validarea software-ului, dacă este relevant, salvarea datelor, etalonarea echipamentelor de monitorizare, fiabilitatea datelor externe etc.

A.8.4.8 V/VB trebuie să ia în considerare definițiile aplicabile criteriilor convenite pentru validare sau verificare (menționate în A.1.1.) atunci când determină dacă o declarație GES este conformă criteriilor de validare sau verificare.

A.8.4.9 Datele de intrare pentru evaluarea declarației GES trebuie să includă:

- Cerințele contractuale legate de domeniul, criteriile, obiectivele, nivelul de asigurare și pragul de semnificație, precum și de orice cerințe specifice ale criteriilor de validare sau verificare (menționate în A.1.1.);
- Declarația GES;
- Datele de ieșire din analiza strategică și evaluarea riscurilor;
- Datele de ieșire din evaluarea sistemului de informații GES și controalelor;
- Datele de ieșire din evaluarea datelor și informațiilor GES; și
- Datele de ieșire din evaluarea față de criteriile de validare sau verificare.

A.8.4.10 Atunci când evaluează riscul de inexactități materiale în legătură cu declarația GES, V/VB trebuie să ia în considerare:

- Punctele de vedere ale utilizatorilor vizați;
- Relevanța și contribuția relativă a diferitelor emisii GES din toate sursele GES, captatoare și rezervoare;
- Adecvarea sistemului de informații GES și controlul acestuia;
- Complexitatea organizației sau operațiilor proiectului GES;
- Monitorizarea procesului aplicabil proiectului GES sau organizației; și
- Dovezi relevante din validări sau verificări anterioare, dacă este aplicabil.

A.8.4.11 Datele de ieșire din evaluarea declarației GES trebuie să confirme că:

- Dovezile adunate sunt suficiente pentru a valida sau verifica declarația GES, în conformitate cu domeniul, criteriile, obiectivele, pragul de semnificație, nivelul de asigurare convenite în contract;
- Pe măsură ce s-a derulat, procesul de validare sau verificare a furnizat nivelul de asigurare convenit;
- Eșantionarea și rezultatele acesteia susțin sau nu o concluzie că nu există inexactități materiale în declarația GES;
- Declarația GES nu conține inexactități materiale, pe baza dovezilor și constatărilor rezultate din procesul de validare sau verificare și pentru domeniul, obiectivul, criteriile, pragul de semnificație și nivelul de asigurare convenite. Dacă dovezile și

constatățile nu sunt suficiente pentru a ajunge la această concluzie atunci; fie:

- Nivelul de asigurare și/sau pragul de semnificație din angajament trebuie să fie amendate;

SAU

- Poate fi formulată una din următoarele opinii:
  - ✓ "nesatisfăcător";
  - ✓ "satisfăcător";
  - ✓ "satisfăcător cu comentarii".

Nota 1- Pentru a veni în sprijinul formulării unei declarații de validare sau verificare ca "nesatisfăcător" și "satisfăcător", a se vedea ISO 14064-3, A.2.9.2 și A.2.9.3.

Nota 2- Declarațiile de validare sau verificare "nesatisfăcător" sau "satisfăcător" nu ar trebui confundate cu terminologia asociată cu nivelul limitat al asigurării; a se vedea ISO 14064-3, A.2.3.2

A.8.4.12 Echipa de validare sau verificare trebuie să transmită V/VB, dovezile și constatările pentru a-și susține și sprijini recomandările referitoare la declarația GES (propunerea pentru declarația V/V). Dovezile și constatările trebuie să facă legătura cu planul de validare sau verificare convenit și cu planul de eșantionare și să fie suficiente pentru ca V/VB să efectueze o evaluare independentă eficientă (menționi în ISO 14065 clauza 8.5).

A.8.4.14. Echipa de validare sau verificare trebuie să se asigure că toate inexactitățile materiale sunt raportate clientului inclusiv explicarea impactului potențial asupra declarației de validare sau verificare.

8.5 Analiza și emiterea declarației de validare sau verificare

ISO 14064-3, clauza 4.9 Declarația de validare și verificare

A.8.5.1 În concluzie (menționi în ISO 14065, clauza 8.5) evaluatorul independent trebuie să țină cont de dovezile rezultate din următoarele:

- Dacă planul de validare sau verificare, planul de eșantionare și procesul de validare sau verificare și concluziile acestuia declarate și opiniile/avizele sunt în concordanță cu acordul din punct de vedere al nivelului de asigurare, pragului de semnificație, criteriilor, obiectivelor și domeniului;
- Constatările rezultate din analiza strategică și din evaluarea riscurilor;
- Dacă concepția procesului de validare și verificare și a concluziilor stabilite și opiniilor/avizelor sunt în concordanță cu cerințele din contract;
- Schimbările din planul de validare sau verificare sau din planul de eșantionare;
- Concluzii la care se ajunge pe baza datelor și informațiilor GES; și
- Recomandarea privind declarația GES.

A.8.5.2 Evaluatorul independent trebuie să determine dacă declarația de validare sau verificare este în concordanță cu constatările din activitățile de validare sau verificare și că concluziile și opiniile/avizele stabilite sunt în concordanță cu constatările din validare sau verificare și nimic material nu a fost omis.

A.8.5.3 Evaluatorul independent trebuie să determine dacă declarația de validare sau verificare îndeplinește cerințele din declarațiile de validare sau verificare stabilite în criteriile de

validare sau verificare (menționate în A.1.1.). Dacă nu sunt stabilite cerințe pentru declarația de validare sau verificare în criteriile de validare sau verificare, declarația de validare sau verificare trebuie să îndeplinească cerințele din ISO 14064-3, clauza 4.9.

A.8.5.4 O declarație de validare și/sau verificare emisă sub acreditare, referitoare la declarația GES care nu include datele emisiilor GES cuantificate în legătură cu o organizația sau un proiect GES trebuie emisă numai dacă:

- Există un acord legal între V/VB și client că orice raport GES nou, plan al unui proiect GES sau declarație GES eliberate de client ulterior declarației inițiale de validare sau verificare sunt validate sau verificate;
- Pentru o organizație, un raport de verificare (intern) în conformitate cu ISO 14064-1, clauza 7.3 este parte a domeniului de verificare;
- ISO 14064-1 sau ISO 14064-2 este parte a criteriilor de validare sau verificare și cerințele nu sunt reduse; și
- Declarația de validare sau verificare face referire clară la ceea ce s-a validat/verificat și nu utilizează limbajul asociat certificatelor sistemelor de management sau declarațiilor de conformitate.

A.8.5.5 Declarația de validare sau verificare trebuie:

- Să fie conformă cu ISO 14064-3, clauza 4.9, cu excepția cazurilor în care primează cerințele de reglementare;
- Să fie în concordanță cu rezultatul analizei V/VB; și
- Să conțină o/un opinie/aviz pentru validare/verificare și concluzia care să reflecte inexactitățile materiale care rezultă din concluzia de validare sau verificare și care este emisă părții responsabile.

A.8.5.6 Nivelul de asigurare pentru piețele nereglementate poate varia pe parcursul unei validări sau verificări astfel că unele date sau informații sunt asigurate la un nivel rezonabil de asigurare și unele date sau informații sunt asigurate la un nivel limitat de asigurare. În acest caz, declarația de validare sau verificare trebuie să identifice nivelul de asigurare aplicabil în legătură cu fiecare concluzie și modul în care fiecare concluzie influențează opinia/avizul finală/final.

8.6 Înregistrări

8.7 Informații descoperite după Validare sau Verificare

9 APELURI

10 RECLAMAȚII

11 VALIDĂRI SAU VERIFICĂRI SPECIALE

12 SISTEM DE MANAGEMENT

A.12.1 Sistemul de management ar trebui să fie suficient documentat pentru a asigura aplicarea consecventă a acestor standarde și cerințele operaționale relevante.

Sfârșitul Documentului Obligatoriu pentru Aplicarea ISO 14065:2013.

Bibliografie

ISO 14064-1:2006 Gaze cu efect de seră: Specificație cu îndrumări la nivelul organizației pentru cuantificarea și raportarea emisiilor de gaze cu efect de seră și a eliminărilor

ISO 14064 -2: 2006 Gaze cu efect de seră: Specificație cu îndrumări la nivelul proiectului pentru cuantificarea, monitorizarea și raportarea reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră sau a creșterii reducerilor

VCS 2007 – Standard Voluntar pentru Carbon – Specificație la nivelul proiectului pentru cuantificarea, monitorizarea și raportarea precum și validarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră, reducerilor sau eliminărilor. Publicat de VCS Org 19 noiembrie 2007. Disponibil pe www.v-c-s.org

ISO/IEC 17030:2003 Evaluarea conformității – Cerințe generale pentru mărcile de conformitate de terță parte.

Anexa A – Criterii de competență asociate validării și verificării proiectelor sau organizațiilor – (Anexă Informativă)

Criterii Generice pentru competență

Această anexă furnizează îndrumări pentru a clarifica cele trei tipuri diferite de competență bazate pe clauza 6 din ISO 14065 și clauza 5 din ISO 14066 în legătură cu:

- Validarea proiectului
- Verificarea proiectului
- Verificarea organizației

Titlul clauzei din ISO 14065 în legătură cu competența	Criterii de competență		
	Validarea proiectului	Verificarea proiectului	Verificarea organizației
În legătură cu clauza 6.3.2 Cunoștințele echipei de validare sau verificare – Abilitățile și cunoștințele privind programul GES	<p>Cunoștințe Un validator ar trebui să aibă cunoștințe aplicabile despre programul GES, inclusiv cunoștințe despre:</p> <p>a) cerințe de eligibilitate (Notă: cerințele de eligibilitate includ cerințele legale);</p> <p>b) implementarea în diferite jurisdicții după cum este aplicabil;</p> <p>c) limitele admisibile ale proiectului și proiectelor inclusiv sectoare industriale și domenii tehnologice;</p> <p>d) restricții asociate cu locațiile geografice;</p> <p>e) cerințe de validare și îndrumări; și</p> <p>f) domeniul emisiilor GES care fac obiectul raportării (a se vedea ISO 14064-3 A.2.3.7 pentru îndrumări privind domeniul)</p>	<p>Cunoștințe Un verificator ar trebui să aibă cunoștințe aplicabile despre programul GES, inclusiv cunoștințe despre:</p> <p>a) cerințe de eligibilitate (Notă: cerințele de eligibilitate includ cerințele legale);</p> <p>b) procese, sectoare industriale și domenii tehnologice admisibile;</p> <p>c) surse GES, captatoare și reducerii admisibile;</p> <p>d) limite geografice;</p> <p>e) consecințe ale schimbării cerințelor programului GES când sunt aplicate în economii diferite; și</p> <p>f) verificarea proiectului și cerințele specifice programului de verificare și îndrumări.</p>	<p>Cunoștințe Un verificator ar trebui să aibă cunoștințe aplicabile despre programul GES, inclusiv cunoștințe despre:</p> <p>a) cerințe de eligibilitate (Notă: cerințele de eligibilitate includ cerințele legale);</p> <p>b) procese, sectoare industriale și domenii tehnologice admisibile;</p> <p>c) surse GES, captatoare și reducerii admisibile;</p> <p>d) limite geografice, domeniul emisiilor GES care fac obiectul raportării;</p> <p>e) consecințe ale schimbării cerințelor programului GES când sunt aplicate în diferite economii; și</p> <p>f) verificarea organizației și cerințe specifice programului de verificare și îndrumări</p>

Titlul clauzei din ISO 14065 în legătură cu competența	Criterii de competență		
	Validarea proiectului	Verificarea proiectului	Verificarea organizației
	<p>Abilități</p> <p>Un validator ar trebui să aibă abilități aplicabile pentru programul GES, inclusiv abilitatea de a:</p> <p>a) înțelege cerințele programului GES;</p> <p>b) înțelege procesul de validare și aspectele specifice referitoare la proiecte inclusiv, dar fără a se limita la:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scurgeri; • adiționalități; • cadru de bază; și • monitorizare și raportare <p><i>Notă: preluată din ISO 14064-3</i></p> <p>c) comunica efectiv cu privire la subiecte relevante pentru validare în limbaje adecvate, care ar trebui să includă mod obișnuit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • abilitatea de a explica procesul de validare; • abilitatea de a pune întrebări celor intervievați într-o manieră astfel încât să înțeleagă rezultatul cerut; • abilitatea de a explica constatările rezultate din procesul de validare și consecințele acestora; • abilitatea de a explica ce înseamnă constatările; • abilitatea de a scrie 	<p>Abilități</p> <p>Un verficator ar trebui să aibă abilități aplicabile pentru programul GES, inclusiv abilitatea de a:</p> <p>a) înțelege cerințele programului GES;</p> <p>b) înțelege procesul de verificare și aspectele specifice referitoare la proiecte inclusiv, dar fără a se limita la aspecte precum:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scurgeri; • adiționalități; • cadru de bază; și • monitorizare și raportare <p>c) înțelege procesul de verificare și în special aspectele asociate proiectelor, inclusiv dar fără a se limita la aspecte cum ar fi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • monitorizarea; și • raportarea. <p>d) comunica efectiv cu privire la subiecte relevante pentru verificare în limbaje adecvate, care ar trebui să includă mod obișnuit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • abilitatea de a explica procesul de verificare; • abilitatea de a pune întrebări celor intervievați într-o manieră astfel încât să înțeleagă rezultatul cerut; • abilitatea de a explica constatările rezultate din procesul de verificare și 	<p>Abilități</p> <p>Un verficator ar trebui să aibă abilități aplicabile pentru programul GES, inclusiv abilitatea de a:</p> <p>a) înțelege cerințele programului GES;</p> <p>b) înțelege procesul de verificare și aspectele specifice în legătură cu proiectele, inclusiv dar fără a se limita la aspecte precum:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scurgeri; • adiționalități; • cadru de bază; și • monitorizare și raportare. <p>c) înțelege procesul de verificare și în special aspectele legate de entități, inclusiv dar fără a se limita la aspecte cum ar fi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • monitorizare; și • raportare. <p>d) comunică efectiv cu privire la subiecte relevante pentru verificare în limbaje adecvate, care ar trebui să includă în mod obișnuit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • abilitatea de a explica procesul de verificare; • abilitatea de a pune întrebări celor intervievați într-o manieră astfel încât să înțeleagă rezultatul cerut; • abilitatea de a explica constatările procesului de verificare și a consecințele acestora; • abilitatea de a explica

Titlul clauzei din ISO 14065 în legătură cu competența	Criterii de competență		
	Validarea proiectului	Verificarea proiectului	Verificarea organizației
	<p>o declarație de validare pe baza analizei constatărilor din activitățile de validare inclusiv înțelegerea utilizării termenilor și limbajului adecvat declarațiilor de validare.</p>	<p>consecințele acestora;</p> <ul style="list-style-type: none"> • abilitatea de a explica ce înseamnă constatările; • abilitatea de a scrie o declarație de verificare pe baza analizei constatărilor din activitățile de verificare inclusiv înțelegerea utilizării termenilor și limbajului adecvat declarațiilor de verificare. 	<p>ce înseamnă constatările;</p> <ul style="list-style-type: none"> • abilitatea de a scrie o declarație de verificare pe baza analizei constatărilor din activitățile de verificare inclusiv înțelegerea utilizării termenilor și limbajului adecvat declarațiilor de verificare.
<p>Clauza 6.3.3 Expertiza tehnică a echipei de validare sau verificare</p>	<p>Cunoștințe Un validator ar trebui să aibă cunoștințe tehnice inclusiv cunoștințe despre:</p> <p>a) GES, potențialele de încălzire globală, date de activitate și factori de emisie; și</p> <p>b) aplicarea la nivel de proiect a următoarelor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • surse GES relevante, captatoare și rezervoare (SCR); • metodologii de cuantificare inclusiv cuantificarea factorilor de emisie; • tehnici de monitorizare; și • factori cheie care influențează reducerea emisiilor GES. 	<p>Cunoștințe Un verificator ar trebui să aibă cunoștințe tehnice referitoare la verificarea proiectului, inclusiv cunoștințe despre:</p> <p>a) GES, potențialele de încălzire globală, date de activitate și factori de emisie;</p> <p>b) surse GES relevante, captatoare și rezervoare (SCR);</p> <p>c) metodologii de cuantificare (inclusiv, dar fără a se limita la măsurări directe prin intermediul sondelor, calcule utilizând valori de referință sau date de intrare, utilizarea factorilor de conversie, calcule stoichiometrice, metodologii de estimare și menținerea acestor abordări);</p> <p>d) tehnici de monitorizare (inclusiv dar fără a se limita la instalarea și utilizarea corectă a echipamentului, procedurile de etalonare</p>	<p>Cunoștințe Un verificator ar trebui să aibă cunoștințe tehnice privind verificarea la nivel de organizație, inclusiv cunoștințe despre:</p> <p>a) GES, potențialele de încălzire globală, date de activitate și factori de emisie; și</p> <p>b) aplicarea la nivelul organizației a următoarelor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • surse GES relevante, captatoare și rezervoare (SCR); • prag de semnificație; • metodologii de cuantificare (inclusiv dar fără a se limita la măsurări directe prin intermediul sondelor, calcule utilizând valori de referință sau date de intrare, utilizarea factorilor de conversie, calcule stoichiometrice, metodologii de estimare și menținerea acestor

Titlul clauzei din ISO 14065 în legătură cu competența	Criterii de competență		
	Validarea proiectului	Verificarea proiectului	Verificarea organizației
	<p>Abilități Un validator ar trebui să aibă abilități tehnice, inclusiv abilitatea de a:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) identifica sursele de scurgere în legătură cu tipul specific de proiect; b) identifica referințele proiectului și SCRurile GES asociate unei referințe pentru un proiect specific; c) identifica SCRul proiectului GES pentru un tip de proiect specific d) evalua integralitatea unei declarații GES; e) evalua capacitatea de menținere a declarației GES; f) evalua dacă declarația GES îndeplinește cerințele programului GES; g) determina ce este semnificativ pentru declarația GES și ce să verifice într-o declarație GES (eșantionare 	<p>și consecințele pentru calitatea datelor, inspecția monitorizării echipamentului, exactitatea, incertitudinea, interpretarea softurilor declarațiilor GES); și</p> <p>e) factori cheie care influențează reducerile emisiilor GES.</p> <p>Abilități Un verificator ar trebui să aibă abilități tehnice de verificare la nivel de proiect, inclusiv abilitatea de a:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) identifica sursele de scurgeri în legătură cu un proiect specific; b) identifica referințele proiectului și SCRurile GES asociate unei referințe pentru un proiect specific; c) identifica SCRurile proiectului GES pentru un proiect specific; d) evalua integralitatea unei declarații GES; e) evalua capacitatea de menținere a declarației GES; f) evalua dacă declarația GES îndeplinește cerințele programului GES; g) determina ce este semnificativ într-o declarație GES, ce să 	<p>abordări);</p> <ul style="list-style-type: none"> • tehnici de monitorizare (inclusiv dar fără a se limita la instalarea și utilizarea corectă a echipamentului, procedurile de etalonare și consecințele pentru calitatea datelor, inspecția monitorizării echipamentului, exactitatea, incertitudinea, interpretarea softurilor declarațiilor GES). <p>Abilități Un verificator ar trebui să aibă abilități de verificare la nivel organizațional, inclusiv abilitatea de a:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) identifica SCRurile GES din diagramele de proces, planurile de teren sau alte surse de date; b) identifica SCRurile GES din datele organizației; c) evalua integralitatea unei declarații GES; d) evalua capacitatea de menținere a declarației GES; e) evalua dacă declarația GES îndeplinește cerințele programului GES; f) determina ce este semnificativ într-o declarație GES, ce să verifice într-o declarație GES (eșantionare bazată pe risc); și g) înțelege contracte sau alte acorduri (inclusiv

Titlul clauzei din ISO 14065 în legătură cu competența	Criterii de competență		
	Validarea proiectului	Verificarea proiectului	Verificarea organizației
	<p>bazată pe risc)</p> <p>h) identifica situații care pot afecta pragul de semnificație al declarației GES, inclusiv condiții de operare tipice și atipice;</p> <p>i) înțelege contracte sau alte acorduri (inclusiv financiare) între părțile asociate cu validarea pentru a gestiona posibile conflicte la limitele proiectului sau alte aspecte care pot rezulta din dubla contabilizare/reclamații în legătură cu dreptul de proprietate; și</p> <p>j) evalua suplimentar, pentru ISO 14064-2, criteriile utilizate de cel care propune proiectul (așa cum se cere în ISO 14064-2) pentru:</p> <ul style="list-style-type: none"> • selectarea, justificarea și cuantificarea scenariilor de referință, inclusiv ipotezele care stau la bază; • determinarea capacității de menținere a scenariului de referință; • definirea scenariului de referință și a limitelor proiectului GES; • demonstrarea echivalenței între tipul și nivelul activităților, produsele sau 	<p>verifice într-o declarație GES (eșantionare bazată pe risc);</p> <p>h) identifica situații care pot afecta pragul de semnificație al declarației GES, inclusiv condiții de operare tipice și atipice;</p> <p>i) înțelege contracte sau alte acorduri (inclusiv financiare) între părți pentru a gestiona potențiale conflicte la limitele proiectului sau alte aspecte care pot rezulta din dubla contabilizare/ reclamații legate de dreptul de proprietate; și</p> <p>j) evaluare suplimentară pentru ISO 14064-2 referitoare la criteriile utilizate de cel care propune proiectul pentru a:</p> <ul style="list-style-type: none"> • demonstra că activitățile proiectului GES sunt suplimentare activităților scenariului de referință; și • demonstra conformitatea, dacă este cazul, cu cerințele programului GES cum ar fi scurgerile și stabilitatea. <p>k) pentru programul GES aplicabil evaluarea:</p> <ul style="list-style-type: none"> • activităților suplimentare activităților scenariului de referință; și • scurgeri și stabilitate. 	<p>financiare) între părți pentru a gestiona potențiale conflicte la limitele proiectului sau alte aspecte care pot rezulta din dubla contabilizare/ reclamații legate de dreptul de proprietate.</p>

Titlul clauzei din ISO 14065 în legătură cu competența	Criterii de competență		
	Validarea proiectului	Verificarea proiectului	Verificarea organizației
	<p>serviciile din scenariul de referință și proiectul GES;</p> <ul style="list-style-type: none"> • demonstrarea că activitățile proiectului GES sunt suplimentare activităților scenariului de referință; • demonstrarea conformității, dacă este cazul, cu cerințele programului GES cum ar fi scurgeri și stabilitate; și • evaluarea critică a scenariilor de referință ale proiectului și metodologiei de monitorizare ținând cont de îngrijorările factorilor interesați. <p>k) pentru programele GES evaluarea pentru proiecte a:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scenariului de referință, inclusiv ipotezele care stau la bază; • capacitatea de menținere în limitele scenariului de bază; • scenariul de referință și limitele proiectului GES; • echivalența între tipul și nivelul activităților, bunurile sau serviciile scenariul de referință și proiectul GES; • activitățile proiectului GES care sunt 		

Titlul clauzei din ISO 14065 în legătură cu competența	Criterii de competență		
	Validarea proiectului	Verificarea proiectului	Verificarea organizației
	<p>suplimentare față de activitățile scenariului de referință;</p> <ul style="list-style-type: none"> • scurgeri și stabilitate; și • scenariile de referință ale proiectului metodologia de monitorizare ținând cont de îngrijorările factorilor interesați. 		
<p>Clauza 6.3.4 – Expertiza echipei de validare sau verificare referitoare la auditul datelor și informațiilor</p>	<p><i>Notă: pentru validare, informațiile, ipotezele și declarațiile este necesar să fie evaluate din punct de vedere a relevanței, integralității, consecvenței, acurateții, transparenței și gradului de menținere în limitele stabilite, înainte de evaluarea datelor.</i></p> <p>Cunoștințe</p> <p>Un validator ar trebui să aibă cunoștințe despre auditarea datelor și informațiilor, inclusiv cunoștințe despre:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) metodologiile de auditare a datelor și informațiilor; b) metodologii de evaluare a riscurilor; c) sistemul de informații GES, și d) sistemele de control intern. 	<p><i>Notă: pentru verificare, tendința este ca datele să fie punctul central; totuși, este necesar ca datele și informațiile să fie evaluate din punct de vedere a relevanței, integralității, consecvenței, acurateții, transparenței și gradului de menținere în limitele stabilite.</i></p> <p>Cunoștințe</p> <p>Un verificator ar trebui să aibă cunoștințe despre auditarea datelor și informațiilor, inclusiv cunoștințe despre:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) metodologiile de auditare a datelor și informațiilor; b) metodologii de evaluare a riscurilor după cum este aplicabil verificării eșantionării datelor și informațiilor; c) tehnici de eșantionare a datelor și informațiilor; și d) sistemele de informații GES. 	<p><i>Notă: pentru verificare, tendința este ca datele să fie punctul central; totuși, este necesar ca datele și informațiile să fie evaluate din punct de vedere a relevanței, integralității, consecvenței, acurateții, transparenței și gradului de menținere în limitele stabilite.</i></p> <p>Cunoștințe</p> <p>Un verificator ar trebui să aibă cunoștințe despre auditarea datelor și informațiilor, inclusiv cunoștințe despre:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) metodologiile de auditare a datelor și informațiilor; b) metodologii de evaluare a riscurilor după cum este aplicabil verificării eșantionării datelor și informațiilor; c) tehnici de eșantionare a datelor și informațiilor; și d) sistemele de informații GES.

Titlul clauzei din ISO 14065 în legătură cu competența	Criterii de competență		
	Validarea proiectului	Verificarea proiectului	Verificarea organizației
	<p>Abilități Un validator ar trebui să aibă abilități pentru auditarea datelor și informațiilor, inclusiv abilitatea de a:</p> <p>a) determina ce este semnificativ (date și informații) și ce ar trebui testat (analiza strategică);</p> <p>b) identifica și determina cum să testeze aspectele semnificative (evaluarea riscurilor);</p> <p>c) elaborarea planul de eșantionare pe baza analizei strategice și evaluării riscurilor;</p> <p>d) concepe planul de eșantionare a datelor și informațiilor pe baza constatărilor din activitățile de validare;</p> <p>e) realiza planul de eșantionare a datelor și informațiilor, inclusiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • utilizarea proceselor de audit pentru a identifica informații, declarații și fapte care contrazic declarația GES; • ipoteze provocatoare și declarații din declarația GES <p>f) determina acțiunile corective și impactul acestora asupra evaluării datelor și informațiilor;</p> <p>g) efectua și modifica după cum este adecvat o analiză strategică și evaluare a riscurilor și elaborarea, după cum</p>	<p>Abilități Un verificator ar trebui să aibă abilități de auditarea a datelor și informațiilor, inclusiv abilitatea de a:</p> <p>a) identifica eficacitatea inițială a sistemului de control ca dată de intrare în strategie și evaluarea riscurilor;</p> <p>b) determina ce este semnificativ (date și informații) și ce ar trebui testat (analiza strategică);</p> <p>c) identifica și determina cum să testeze aspectele semnificative (evaluarea riscurilor);</p> <p>d) elabora planul de eșantionare al datelor și informațiilor pe baza analizei strategice și evaluării riscurilor;</p> <p>e) revizui planul de eșantionare a datelor și informațiilor pe baza constatărilor din activitățile de verificare;</p> <p>f) realizarea planului de eșantionare a datelor și informațiilor, inclusiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gestionarea datelor complexe colectate/interfețe de înregistrare; • procese de manipulare a datelor și modalități de abordare ale acestora; • identificarea reală a problemelor și 	<p>Abilități Un verificator ar trebui să aibă abilități de auditarea a datelor și informațiilor, inclusiv abilitatea de a:</p> <p>a) identifica eficacitatea inițială a sistemului de control ca dată de intrare în strategie și evaluarea riscurilor;</p> <p>b) determina ce este semnificativ (date și informații) și ce ar trebui testat (analiza strategică);</p> <p>c) identifica și determina cum să fie testate aspectele semnificative (evaluarea riscurilor)</p> <p>d) elabora planul de eșantionare al datelor și informațiilor pe baza analizei strategice și evaluării riscurilor;</p> <p>e) revizui planul de eșantionare a datelor și informațiilor pe baza constatărilor din activitățile de verificare;</p> <p>f) realizarea planului de eșantionare a datelor și informațiilor, inclusiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gestionarea datelor complexe colectate/interfețe de înregistrare; • procese de manipulare a datelor și modalități de abordare ale acestora; • identificarea reală a problemelor și eșecurilor sistemului și luarea de măsuri

Titlul clauzei din ISO 14065 în legătură cu competența	Criterii de competență		
	Validarea proiectului	Verificarea proiectului	Verificarea organizației
	<p>este adecvat, planurilor de eșantionare a datelor și informațiilor pe baza nivelului de asigurare, prag de semnificație și criterii de validare, obiectiv și domeniu, ținând cont de cerințele programului GES;</p> <p>h) lua decizii cu privire la datele și informațiile raportate pe baza constatărilor din evaluarea datelor și informațiilor;</p> <p>i) colecta dovezile și informațiile adecvate în sprijinul deciziilor; și</p> <p>j) evalua impactul diferitelor fluxuri de date asupra pragului de semnificație a declarației GES.</p>	<p>eșecurilor sistemului și luarea de măsuri adecvate (de ex. mărirea planului de eșantionare a datelor și informațiilor și raportarea potențialelor neconformități și inexactități materiale);</p> <ul style="list-style-type: none"> • utilizarea proceselor de audit pentru identificarea informațiilor, declarațiilor și faptelor care contrazic declarația GES; și • ipoteze dificile și declarații din declarația GES. <p>g) determina acțiunile corective și impactul acestora asupra evaluării datelor și informațiilor;</p> <p>h) efectua și modifica, după caz, o analiză strategică și o evaluare a riscurilor și elabora planuri de eșantionare adecvate pe baza nivelului de asigurare, pragului de semnificație și criteriilor de verificare, obiectiv și domeniu, ținând cont de cerințele programului GES;</p> <p>i) lua decizii asupra datelor și informațiilor raportate pe baza constatărilor din evaluarea datelor și informațiilor;</p>	<p>adecvate (de ex. mărirea planului de eșantionare a datelor și informațiilor și raportarea potențialelor neconformități și inexactităților materiale);</p> <ul style="list-style-type: none"> • utilizarea proceselor de audit pentru identificarea informațiilor, declarații și fapte care contrazic declarația GES; și • ipoteze dificile și declarații din declarația GES. <p>g) determina acțiunile corective și impactul acestora asupra evaluării datelor și informațiilor</p> <p>h) efectua și modifica, după caz, o analiză strategică și o evaluare a riscurilor și elabora planuri de eșantionare adecvate pe baza nivelului de asigurare, pragului de semnificație și criteriilor de verificare, obiectiv și domeniu, ținând cont de cerințele programului GES;</p> <p>i) lua decizii asupra datelor și informațiilor raportate pe baza constatărilor din evaluarea datelor și informațiilor;</p> <p>j) colaționa dovezile și informațiile adecvate pentru a sprijini deciziile; și</p>

Titlul clauzei din ISO 14065 în legătură cu competența	Criterii de competență		
	Validarea proiectului	Verificarea proiectului	Verificarea organizației
		<p>j) colaționa dovezile și informațiile adecvate pentru a sprijini deciziile; și</p> <p>k) evalua sistemul de informații GES pentru a determina dacă cel care propune proiectul sau organizația a identificat, colectat, analizat și raportat eficace datele necesare pentru a stabili o declarație GES credibilă și întreprins sistematic acțiunile corective pentru a aborda orice neconformitate în legătură cu cerințele programului GES relevant sau standarde.</p>	<p>k) evalua sistemul de informații GES pentru a determina dacă cel care propune proiectul sau organizația a identificat, a colectat, analizat și raportat eficace datele necesare pentru a stabili o declarație GES credibilă și întreprins sistematic acțiunile corective pentru a aborda orice neconformitate în legătură cu cerințele programului GES relevant sau standarde.</p>
<p>Clauza 6.3.5 Competențe specifice ale echipei de validare a proiectului GES</p>	<p>Cunoștințe Un validator ar trebui să aibă cunoștințe specifice pentru validarea proiectului, inclusiv cunoștințe despre:</p> <p>a) concepte la nivel de proiect cum ar fi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gradului de menținere în limite stabilite; • echivalența; • adiționalitatea; • scurgeri; și • stabilitate. <p>b) procese generale, proceduri și /sau metodologii pentru:</p> <ul style="list-style-type: none"> • selectarea referințelor; • stabilirea limitelor proiectului GES; și • evaluarea 		

Titlul clauzei din ISO 14065 în legătură cu competența	Criterii de competență		
	Validarea proiectului	Verificarea proiectului	Verificarea organizației
	<p>adiționalității.</p> <p>Abilități</p> <p>Un validator ar trebui să aibă abilități specifice de verificare a proiectului, inclusiv abilitatea de a:</p> <p>a) evalua aplicarea eficace a proceselor, procedurilor și/sau metodologiilor selecției de referință;</p> <p>b) analiza selecția de bază și identifica erori și/sau omisiuni;</p> <p>c) evalua capacitatea de menținere a referințelor;</p> <p>d) analiza limitele proiectului selectat și identifica erori și/sau omisiuni;</p> <p>e) evalua proiectul în comparație cu scenariul de referință;</p> <p>f) aplica cunoștințe din domeniul industriei pentru evaluarea proiectului și scenariilor de referință; și</p> <p>g) evalua cerințele de adiționalitate.</p>		
<p>Clauza 6.3.6. Competențele specifice ale echipei de verificare a proiectului GES</p>		<p>Cunoștințe</p> <p>Un verificator ar trebui să aibă cunoștințe specifice de verificare a proiectului, inclusiv cunoștințe despre:</p> <p>a) aplicarea următoarelor concepte la nivel de proiect:</p> <ul style="list-style-type: none"> • capacitate de menținere; • echivalență; • adiționalitate; 	

Titlul clauzei din ISO 14065 în legătură cu competența	Criterii de competență		
	Validarea proiectului	Verificarea proiectului	Verificarea organizației
		<ul style="list-style-type: none"> • scurgeri; și • stabilitate. <p>b) procese obișnuite, proceduri și/sau metodologii pentru compararea planurilor proiectului cu rezultatele reale.</p> <p>Abilități Un verificator trebuie să aibă abilități pentru verificarea proiectului, inclusiv abilitatea de a:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) efectua comparații între rezultatele proiectate și rezultatele reale; b) identifica discrepanțele dintre planul proiectului GES și implementarea reală a proiectului (inclusiv referințele, limitele proiectului, aditionalitatea și planurile de monitorizare); c) lua măsuri adecvate bazate pe evaluarea de mai sus; și d) aplica gândirea critică în evaluarea planului proiectului GES validat. 	
<p>Clauza 6.3.7 Competențe specifice ale conducătorului echipei de validare sau verificare</p>	<p>Cunoștințe Un conducător al echipei ar trebui să aibă suficiente cunoștințe de validare inclusiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) domeniul, criteriile, obiectivul, pragul de semnificație și nivelul de asigurare al activității; b) competențele membrilor echipei; și 	<p>Cunoștințe Un conducător al echipei ar trebui să aibă suficiente cunoștințe de verificare, inclusiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) domeniul, criteriile, obiectivul, pragul de semnificație și nivelul de asigurare al activității; b) competențele membrilor echipei; și 	<p>Cunoștințe Un conducător al echipei ar trebui să aibă suficiente cunoștințe de verificare, inclusiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) domeniul, criteriile, obiectivul, pragul de semnificație și nivelul de asigurare al activității; b) competențele membrilor echipei; și c) riscurile asociate

Titlul clauzei din ISO 14065 în legătură cu competența	Criterii de competență		
	Validarea proiectului	Verificarea proiectului	Verificarea organizației
	<p>c) riscurile asociate validării - după cum este aplicabil angajamentului.</p> <p>Abilități Un conducător al echipei ar trebui să aibă suficiente abilități de validare, inclusiv:</p> <p>a) desemnarea membrilor echipei pe baza competenței lor și domeniului, criteriilor, obiectivului, pragului de semnificație și nivelului de asigurare al activității;</p> <p>b) evaluarea competențelor validatorului în timpul efectuării activităților de validare și completarea echipei cu competențele cerute;</p> <p>c) înțelegerea terminologiei și limbajului adecvat GES;</p> <p>d) evaluarea riscului asociat lipsei de informații;</p> <p>e) aplicarea unei gândiri critice și înțelegerea riscurilor asociate evaluării;</p> <p>f) înțelegerea obiectivelor asigurării și impactul lor asupra desemnării membrilor echipei și rigorii necesare pentru asigurare;</p> <p>g) disputarea constatărilor membrilor echipei; și</p> <p>h) gestionarea elaborării declarației.</p>	<p>c) riscurile asociate verificării – după cum este aplicabil angajamentului.</p> <p>Abilități Un conducător al echipei ar trebui să aibă suficiente abilități de verificare, inclusiv:</p> <p>a) desemnarea membrilor echipei pe baza competenței lor și domeniului, criteriilor, obiectivului, pragului de semnificație și nivelului de asigurare al activității;</p> <p>b) evaluarea competențelor vericatorului în timpul efectuării activităților de verificare și completarea echipei cu competențele cerute;</p> <p>c) înțelegerea terminologiei și limbajului adecvat GES;</p> <p>d) evaluarea riscului asociat lipsei de informații;</p> <p>e) aplicarea gândirii critice și înțelegerea riscurilor asociate evaluării;</p> <p>f) înțelegerea obiectivelor asigurării și impactul lor asupra desemnării membrilor echipei și rigorii necesare pentru asigurare;</p> <p>g) disputarea constatărilor membrilor echipei; și</p> <p>h) gestionarea elaborării declarației.</p>	<p>verificării – după cum este aplicabil angajamentului.</p> <p>Abilități Un conducător al echipei ar trebui să aibă suficiente abilități de verificare, inclusiv:</p> <p>a) desemnarea membrilor echipei pe baza competenței lor și domeniului, criteriilor, obiectivului, pragului de semnificație și nivelului de asigurare al activității;</p> <p>b) evaluarea competențelor vericatorului în timpul efectuării activităților de verificare și completarea echipei cu competențele cerute;</p> <p>c) înțelegerea terminologiei și limbajului adecvat GES;</p> <p>d) evaluarea riscului asociat lipsei de informații;</p> <p>e) aplicarea gândirii critice și înțelegerea riscurilor asociate evaluării;</p> <p>f) înțelegerea obiectivelor asigurării și impactul lor asupra desemnării membrilor echipei și rigorii necesare pentru asigurare;</p> <p>g) disputarea constatărilor membrilor echipei; și</p> <p>h) gestionarea elaborării declarației.</p>

IAF MD 6:2014	International Accreditation Forum, Inc.	Pag. 36/46
Ediția 2	Document Obligatoriu IAF pentru Aplicarea ISO 14065:2013	

ANEXA B – Conceptul de planificare în cazul în care o declarație GES are legătură cu un proiect grupat sau o declarație GES în legătură cu mai multe locații ale organizației în inventarul GES (Anexă informativă)

***Nota 1** – Eșantionarea asociată inventarelor GES al proiectelor grupate sau organizației nu este la fel ca eșantionarea locațiilor multiple în certificarea sistemelor de management și deci eșantionarea nu este determinată de abordarea „rădăcină pătrată”.*

***Nota 2** – Aceasta este o parte critică în planificarea validării sau verificării, și pe măsură ce se câștigă experiență pot fi elaborate documente obligatorii sau îndrumări suplimentare.*

***Nota 3** – Eșantionarea între un număr de planuri de proiecte GES sau declarații GES, sau o combinație a acestora, nu este permisă dacă nu este definit ca un proiect grupat sau o singură declarație GES.*

***Nota 4** – Decizia despre cât de multe proiecte să se eșantioneze ca parte a declarației GES în legătură cu un proiect grupat sau cât de multe facilități să fie vizitate ca parte a declarației GES a organizației este determinată în etapa de planificare a validării și verificării (menționat în ISO 14065 clauza 8.3.3) după definitivarea analizei strategice și evaluării riscurilor și acordul asupra domeniului, criteriilor, obiectivelor, nivelului de asigurare și materialității.*

***Nota 5** – Eșantionarea poate fi luată în considerare numai dacă este permis de programul GES.*

Validarea sau verificarea unei declarații GES care acoperă un proiect grupat

Pentru a determina ce proiecte să fie eșantionate (în cazul de mai sus) trebuie luate în considerare:

- Nivelul de asigurare convenit, pragul de semnificație, criteriile, obiectivele și domeniul;
- Complexitatea declarației GES și a planului proiectului GES;
- Complexitatea proiectelor în cadrul grupului și variațiile lor și procesele lor de măsurare/monitorizarea;
- Datele de ieșire din evaluarea inițială a sistemului de informații GES și controalele acestuia;
- Mediul organizațional inclusiv structura organizației care dezvoltă și gestionează declarația GES;
- Scenariul de bază pentru validarea și verificarea proiectului, inclusiv selecția și cuantificarea surselor GES, captatoarelor și rezervoarelor aplicabile scenariului de bază (aceasta include și conceptul de metodologie);
- Variații ale scenariului de bază între proiectele din pachet;
- Sursele GES, captatoarele și rezervoarele identificate și monitorizarea lor;
- Legăturile organizaționale și interacțiunile între părțile interesate, părțile responsabile, client și utilizatorii vizați; (pentru definițiile menționate în ISO 14064-3); și
- Cerințele programului GES.

Pentru verificarea proiectului în plus față de considerațiile de mai sus, variațiile în sistemul de informații a proiectelor grupate GES și controlul la nivel de proiect individual este luată în considerare în determinarea proiectelor care să fie eșantionate.

IAF MD 6:2014	International Accreditation Forum, Inc.	Pag. 37/46
Ediția 2	Document Obligatoriu IAF pentru Aplicarea ISO 14065:2013	

Verificarea declarației GES care acoperă mai multe locații în inventarul GES al organizației

Pentru determinarea locațiilor care trebuie să fie eșantionate (în cazul de mai sus) se acordă importanță:

- Nivelului de asigurare convenit, materialității, criteriilor, obiectivelor și domeniului;
- Complexității declarației GES și inventarului GES;
- Complexității locațiilor din inventarul GES și variațiilor sistemelor de informații din locațiile GES și controlul acestuia la nivel de locație și proceselor de măsurare/ monitorizare asociate;
- Datelor de ieșire din evaluarea inițială a totalului inventarului GES, al sistemului de informații GES și controalele acestuia și legăturile lui și privirea de ansamblu a sistemului de informații GES la nivel de locație și controalelor acestuia;
- Mediului organizațional inclusiv structura organizației care dezvoltă și gestionează declarația GES;
- Proceselor care selectează și cuantifică sursele GES, captatoarele și rezervoarele aplicabile inventarului GES;
- Variației procesului care selectează și cuantifică sursele GES, captatoarele și rezervoarele aplicabile diferitelor locații în cadrul inventarului GES;
- Surselor GES, captatoarelor și rezervoarelor identificate efectiv, și monitorizarea acestora;
- Legăturilor organizaționale și interacțiunile între părțile interesate, părțile responsabile, client, și utilizatorii vizați; (pentru definițiile menționate în ISO 14064-3); și
- Cerințelor programului GES.

IAF MD 6:2014	International Accreditation Forum, Inc.	Pag. 38/46
Ediția 2	Document Obligatoriu IAF pentru Aplicarea ISO 14065:2013	

Anexa C – Asistență privind validarea sau verificarea unei declarații GES cu referire la ISO 14064-3 (Anexă Informativă)

Nota 1 - Această anexă este informativă și nu conține “cerințe trebuie”. Textul informativ din această anexă nu este o “cerință trebuie”. Totuși în multe locuri textul este asociat cu cerințele stabilite în ISO 14064-3. ISO 14064-3 este o referință normativă la acest Document Obligatoriu IAF. Textul explicativ din această anexă nu este de utilizat pentru a ridica neconformități. Dacă este identificată o nonconformitate aceasta ar trebui să facă referire la o cerință din ISO 14064-3.

Nota 2 - preluată din Introducere 0.2 Pentru a ajuta înțelegerea și a facilita citirea încrucișată a celor două standarde normative, clauza 8 ca și Anexa C a acestui Document Obligatoriu fac legătura dintre titlurile clauzelor relevante din ISO 14065 cu titlurile clauzelor relevante din ISO 14064-3. Titlurile clauzelor din ISO 14064-3 sunt în text albastru și precedate de referința ISO 14064-3. Procesul de validare și verificare este diferit de auditarea sistemelor de management așa cum este o diferență între validare și verificare. Prin urmare Anexa C a fost elaborată pentru a furniza îndrumări informative legate de acest proces. În Anexa C titlurile clauzelor din 14064-3 au fost utilizate pentru a permite înțelegerea despre cum ghidurile de aplicare interacționează cu referințele normative. Din nou, sunt incluse rubricile de titlu dar fără niciun ghid de aplicare unde nu s-a considerat a fi necesar.

Nota 3 - Textul în acest document nu ar trebui luat ca o interpretare fie a ISO 14065 fie a ISO 14064-3.

IAF MD 6:2014	International Accreditation Forum, Inc.	Pag. 39/46
Ediția 2	Document Obligatoriu IAF pentru Aplicarea ISO 14065:2013	

Secțiunea 1 – Asistență privind validarea declarației GES cu un plan de proiect GES

ISO 14064-3, Clauza 4.4.1, Generalități

Analiza strategică a unui proiect include ca date de intrare:

- Nivelul de asigurare convenit, pragul de semnificație, criteriile, obiectivele și domeniul;
- Declarația GES cu planul proiectului GES;
- Complexitatea proiectului și proceselor sale de măsurare/monitorizare, inclusiv dacă este un proiect grupat;
- Sursele GES, captatoarele și rezervoarele identificate, scenariul de bază, selectarea și cuantificarea surselor GES, captatoarelor și rezervoarelor aplicabile scenariului de bază, monitorizarea proiectului GES;
- Procesul/sistemul care furnizează informații și date pentru planul proiectului GES și declarația GES;
- Legăturile organizaționale și interacțiunile dintre părțile interesate, părțile responsabile (cel care propune proiectul în unele programe GES), client și utilizatorii vizați; (pentru definițiile menționate în ISO 14064-3);
- Mediul organizațional inclusiv structura organizației care dezvoltă și administrează proiectul GES; și
- Justificarea clientului pentru “selectarea sau stabilirea criteriilor și procedurilor” (menționi în A.8.3.3.7 și A.8.3.3.8).

Notă - Îndrumări suplimentare sunt furnizate în ISO 14064-3 Anexa A secțiunile A.2.4.2 – A.2.4.4.

Datele de intrare pentru evaluarea riscurilor includ:

- Datele de ieșire din analiza strategică;
- Înțelegerea despre cum să valideze problemele asociate cu “selectarea sau stabilirea criteriilor și procedurilor” (menționate în A.8.3.3.7 și A.8.3.3.8);
- Datele de ieșire din evaluarea proiectului sistemului de informații GES și controalelor acestuia; și
- Fiabilitatea informațiilor și datelor externe utilizate pentru justificarea surselor GES, captatoarelor și rezervoarelor identificate, scenariului de bază, selectării și cuantificării surselor GES, captatoarelor și rezervoarelor aplicabile scenariului de bază, și monitorizarea proiectului GES.

Notă – Exemple de riscuri în validare includ, dar nu se limitează la:

- *Riscuri inerente care decurg din:*
  - ✓ *procese alocate pentru selectarea sau stabilirea criteriilor și procedurilor în legătură cu clauzele 5.3, 5.4, 5.5, 5.6, 5.7, 5.8 și 5.10 din ISO 14064-2 sunt viciate;*
  - ✓ *surse GES, captatoare și rezervoare care nu au fost identificate complet; și/sau*
  - ✓ *informații sau date în declarația GES și planul proiectului GES care conțin inexactități materiale.*
- *Controlul riscurilor care decurg din:*

IAF MD 6:2014	International Accreditation Forum, Inc.	Pag. 40/46
Ediția 2	Document Obligatoriu IAF pentru Aplicarea ISO 14065:2013	

- ✓ *procesele proiectului pentru selectarea sau stabilirea criteriilor și procedurilor care nu au fost implementate corect;*
- ✓ *procesele proiectului pentru identificarea surselor GES, captatoarelor și rezervoarelor care nu au fost implementate corect; și/sau*
- ✓ *procesele proiectului pentru dezvoltarea planului proiectului GES și declarației GES care nu controlează adecvat riscul.*
- *Detectarea riscurilor care decurg din:*
  - ✓ *eșecul validatorilor de a identifica că justificarea proiectului pentru selectarea și stabilirea criteriilor și procedurilor nu este completă și nu îndeplinește criteriile aplicabile principiilor validării (mențiuni în A.1.1.) și/sau*
  - ✓ *eșecul echipei de validare în a identifica erorile, omisiunile în declarația GES și planul proiectului GES.*

ISO 14064-3, Clauza 4.4.2, Planul de validare

În plus față de cerințele din ISO 14064-3, clauza 4.4.2, datele de intrare în planul de validare include datele de ieșire din analiza strategică, evaluarea riscurilor și planul de eșantionare. Aceasta include eșantionarea informațiilor sau datelor pentru a fi utilizate pentru validarea declarației GES și planului proiectului GES.

Pentru determinarea planului de validare, sunt luate în considerare interdependența și consecințele următoarelor:

- Nivelul de asigurare – *asigurarea rezonabilă* va necesita o validare în profunzime inclusiv colectarea de dovezi și informații justificative la un nivel detaliat pentru a sprijini concluzia. *Limitarea asigurării* poate fi mai mult un proces de prezentare generală și care nu cere detalierea sau aprofundarea proceselor de validare în comparație cu asigurarea rezonabilă.

Notă: ISO 14064-3 Anexa A.2.3.2. furnizează explicații suplimentare despre nivelul de asigurare și a consecințele acestuia pentru validare.

- Obiectivul validării – acesta include, ca un minim, validarea probabilității că din implementarea proiectului GES planificat va rezulta reducerea emisiilor GES sau eliminarea creșterilor așa cum a fost stabilit sau solicitat de părțile responsabile.

Notă: ISO 14064-3 Anexa A.2.3.3. furnizează explicații suplimentare despre obiectivele validării.

- Criteriile de validare – aceasta afectează planificarea validării din punct de vedere a ceea ce trebuie văzut precum și a detaliului și profunzimii activităților de validare. Criteriile de validare sunt legate de predicțiile viitoare pentru emisiile GES și implementarea proiectului.

Notă: ISO 14064-3 Anexa A.2.3.6 furnizează explicații suplimentare despre criteriile validării.

- Domeniul validării – acesta include, ca un minim, proiectul GES aplicabil inclusiv adecvarea limitelor sale și complexitatea proiectului, inclusiv dacă este un proiect grupat, locația, limitele etc.

Notă: ISO 14064-3, Anexa A.2.3.7 furnizează explicații suplimentare despre domeniul validării.

- Prag de semnificație – Așteptările utilizatorilor vizați sau cerințele criteriilor de validare afectează pragul de semnificație. Cu cât așteptările sau cerințele sunt mai mari pentru ca o declarație GES să fie lipsită de inexactități materiale, omisiuni sau neregularități, cu atât este

IAF MD 6:2014	International Accreditation Forum, Inc.	Pag. 41/46
Ediția 2	Document Obligatoriu IAF pentru Aplicarea ISO 14065:2013	

cerută o eșantionare a validării mai detaliată și mai aprofundată (atât de informații cât și de date).

Nota 1: În general, nivelul de asigurare dictează profunzimea eșantionului/ încercării și materialitatea mărimea/detaliul pentru eșantionare (de date și informații).

Nota 2: ISO 14064-3, Anexa A.2.3.8, furnizează explicații suplimentare privind pragul de semnificație. În particular – Obiectivul oricărei validări a unei declarații GES este de a permite organismului de validare să exprime o opinie pentru a stabili dacă declarația GES este, în toate aspectele semnificative, stabilită corect în conformitate cu scopul criteriilor de validare convenite, (menționate în A.1.1). Evaluarea pragului de semnificație este o chestiune de judecată profesională. Conceptul de prag de semnificație recunoaște că unele aspecte, fie individuale sau în formă agregată, sunt importante dacă declarația GES a părții responsabile va fi prezentată în mod corect în conformitate cu criteriile de validare convenite. Determinarea pragului de semnificație implică atât considerații calitative cât și cantitative. Ca un rezultat al interacțiunii acestor considerații, discrepanțele unor cantități relativi mici pot avea un efect material asupra declarației GES.

- Activitățile de validare și programele – resursele disponibile ale clientului, logistică și timp suficient pentru comunicarea eficace a echipei, inclusiv predarea informațiilor/ dovezilor traseului validării pentru a permite unui alt membru al echipei să urmărească toate aspectele care afectează planul de validare.

ISO 14064-3, clauza 4.4.3, Planul de eșantionare

ISO 14063-3, clauza 4.5, Evaluarea sistemului de informații referitoare la GES și controlul acestuia

Analiza inițială a sistemului de informații GES și controlul acestuia furnizează date de intrare pentru evaluarea riscurilor și deci în planul de validare și planul de eșantionare.

Notă - ISO 14064-3 Anexa A, A.2.5.1.1, A.2.5.1.2, A.2.5.1.3 și A.2.5.2 furnizează exemple pentru sistemul de informații GES și controlul acestuia.

Evaluarea detaliată a sistemului de informații GES și a controlului acestuia confirmă sau respinge analiza inițială a sistemului de informații GES și a controlului acestuia, prin confirmarea că sistemul și controlul acestuia sunt implementate, și riscurile sunt gestionate adecvat. În cazurile în care analiza inițială a sistemului de informații GES și a controalelor acestuia nu sunt justificate de evaluarea detaliată, evaluarea riscurilor este analizată și modificată după caz. Aceasta include analiza și modificarea planului de validare și a planului de eșantionare după caz.

Atunci când criteriile de validare impun cerințe proiectului GES în legătură cu sistemul de informații GES și a controalelor acestuia, și acestea sunt parte a (unui) sistem(e) de management certificat(e) acreditat(e), organismul de validare asigură că acestea îndeplinesc cerințele sistemului de informații GES și a controalelor acestuia.

ISO 14064-3, clauza 4.6, Evaluarea datelor și a informațiilor despre GES

Validarea datelor și a informațiilor despre GES este efectuată în conformitate cu planul de validare și planul de eșantionare.

Notă - ISO 14064-3, Anexa A.2.6, furnizează exemple despre cum să fie efectuată această evaluare.

Datele de ieșire din această evaluare furnizează:

- Dovezi și constatări care acționează ca date de intrare pentru ISO 14064-3 clauzele 4.7 și 4.8;

IAF MD 6:2014	International Accreditation Forum, Inc.	Pag. 42/46
Ediția 2	Document Obligatoriu IAF pentru Aplicarea ISO 14065:2013	

- Motive pentru modificări în planul de eșantionare și planul de validare bazate pe constatări și dovezi;
- Date de intrare pentru potențiale concluzii în declarația de validare.

ISO 14064-3, clauza 4.7, Evaluare față de criteriile de validare

Notă - ISO 14064-3, Anexa A.2.7, furnizează cadrul pentru această evaluare.

Datele de ieșire din această evaluare furnizează:

- Dovezi și decizia privind conformarea cu criteriile de validare (menționate în A.1.1.);
- Dovezi și constatări care acționează ca date de intrare pentru ISO 14064-3 clauza 4.8;
- Motive pentru modificări în planul de eșantionare, planul de validare bazate pe constatări și dovezi;
- Date de intrare pentru potențiale concluzii și opinii în declarația de validare;
- Dovezi și decizia privind aderarea la principiile care sunt specificate în criteriile de validare (menționate în A.1.1); și
- Dovezi și decizia privind eligibilitatea declarației GES a proiectului sau organizației pentru a participa la un program GES specific dacă acest program este parte a criteriilor de validare.

ISO 14064-3, clauza 4.8, Evaluarea declarației referitoare la GES

Notă - ISO 14064-3, Anexa A.2.8, furnizează cadrul pentru această evaluare.

Echipa de validare asigură că toate aspectele nerezolvate sunt rezolvate înainte de a se ajunge la concluzii și de a formula opinii.

Echipa de validare furnizează organismului de validare un proces independent de analiză care include o recomandare pentru organismul de validare în legătură cu declarația GES.

ISO 14064-3, clauza 4.9, Declarația de validare

În cazul în care organismul de validare utilizează o scrisoare managerială pentru comunicarea către clienți a aspectelor care nu sunt critice, organismul de validare se asigură că:

- Aspectele comunicate sunt în concordanță cu definiția aspectelor care nu sunt critice;
- Aspectele comunicate sunt în concordanță cu constatările; și
- Aspectele care nu sunt critice nu vor afecta concluzia și opinia din declarația de validare și astfel nici utilizatorii vizați.

IAF MD 6:2014	International Accreditation Forum, Inc.	Pag. 43/46
Ediția 2	Document Obligatoriu IAF pentru Aplicarea ISO 14065:2013	

Secțiunea 2 – Asistență privind verificarea fie a unui proiect GES, fie a unei declarații GES a unei organizații

ISO 14064-3, clauza 4.4.1, Generalități

Verificarea unei declarații GES poate să fie declarația GES pentru un proiect, fie declarația GES pentru o organizație. Procesele de verificare sunt aceleași, dar detaliul și atenția se schimbă în funcție de domeniu, criteriile, obiectivele, nivel al asigurării și prag de semnificație.

Analiza strategică a unei declarații GES include ca date de intrare:

- Nivelul convenit de asigurare, pragul de semnificație, criteriile, obiectivele și domeniul;
- Declarația GES;
- Complexitatea proiectului/ organizației și proceselor de măsurare/ monitorizare;
- Identificarea surselor GES, captatoarelor și rezervoarelor și monitorizarea lor;
- Procesul care furnizează informații și date în declarația GES;
- Legăturile organizaționale și interacțiunile dintre factorii interesați, părțile responsabile, client, și utilizatorii vizați; (definiții menționate în ISO 14064-3); și
- Mediul organizațional inclusiv structura organizației care dezvoltă și administrează declarația GES a proiectului sau organizației.

Notă - Anexa A la ISO 14064-3, clauza A.2.4.2-4, furnizează îndrumări suplimentare.

Datele de intrare pentru evaluarea riscurilor includ:

- Datele de ieșire din analiza strategică; și
- Datele de ieșire din evaluarea sistemului de informații GES și controalele acestuia ale proiectului sau organizației.

Notă - Exemple de riscuri în verificare includ fără a se limita la:

- *Riscuri inerente care decurg din:*
  - Implementarea procesului desemnat pentru selectarea sau stabilirea criteriilor și procedurilor menționate în A.8.3.3.6 și A.8.3.3.7 este viciată;
  - Sursele GES, captatoarele și rezervoarele nu au fost integral identificate;
  - Informațiile sau datele din declarația GES conțin inexactități materiale.
- *Controlul riscurilor care decurg din:*
  - Procesele relevante așa cum sunt cerute în criteriile de verificare menționate în A.1.1. nu au fost corect implementate;
  - Sistemul de informații GES și controalele acestuia care nu administrează corect datele și informațiile într-o manieră care să reducă riscul inexactităților materiale.
- *Detectarea riscurilor care decurg din faptul că:*
  - Echipa de verificare a eșuat să identifice erori, omisiuni și inexactități în declarația GES.

Rezultatele analizei strategice și evaluării riscurilor sunt date de intrare pentru planul de verificare.

IAF MD 6:2014	International Accreditation Forum, Inc.	Pag. 44/46
Ediția 2	Document Obligatoriu IAF pentru Aplicarea ISO 14065:2013	

ISO 14064-3, clauza 4.4.2, Planul de verificare

Datele de intrare pentru planul de verificare includ cerințele din ISO 14064-3, clauza 4.4.2, și datele de ieșire din analiza strategică și evaluarea riscurilor și planul de eșantionare elaborat (acesta include eșantionarea dovezilor ca informații sau date pentru verificarea declarației GES).

Pentru determinarea planului de verificare, trebuie luate în considerare interdependența și consecințele următoarelor:

- Nivel de asigurare – *asigurarea rezonabilă* impune o verificare mai în profunzime inclusiv colectarea dovezilor și informațiilor suport la un nivel detaliat pentru a justifica concluziile. *Asigurarea limitată* poate fi mai mult decât o privire de ansamblu asupra procesului și nu necesită procese de verificare detaliată și în profunzime precum asigurarea rezonabilă.
- **Notă:** ISO 14064-3, Anexa A.2.3.2 furnizează explicații suplimentare privind nivelul de asigurare și consecințele acestuia pentru evaluare.

- Obiectivul verificării –

Notă: ISO 14064-3, Anexa A.2.3.4 pentru proiecte și A.2.3.5 pentru organizații furnizează explicații suplimentare privind obiectivele verificării.

- Criteriile de verificare – Acestea afectează planificarea verificării din punct de vedere a ceea ce trebuie văzut și al gradului de detaliu al activităților de verificare.

Notă: ISO 14064-3, Anexa A.2.3.6 furnizează explicații suplimentare privind criteriile de verificare.

- Domeniul verificării – în legătură cu declarația GES aplicabilă proiectului sau organizației. Pentru proiecte, complexitatea proiectului precum și dacă este un proiect grupat, locațiile acestuia, limitele, procesul de monitorizare și raportare, etc. afectează detalierea și timpul necesar verificării. Pentru organizații, complexitatea inventarului GES, numărul de locații, aspectele limitării etc. afectează detalierea și timpul necesar verificării.

Notă: ISO 14064-3, Anexa A.2.3.7 furnizează explicații suplimentare privind domeniul verificării.

- Pragul de semnificație – Așteptările utilizatorilor vizați sau cerințele criteriilor de verificare (menționate în A.1.1.) afectează pragul de semnificație. Cu cât sunt mai mari așteptările sau cerințele că o declarație GES este lipsită de erori, omisiuni, inexactități, cu atât mai detaliată este eșantionarea verificării (atât pentru informații cât și pentru date).

Nota 1 – În mod convențional, nivelul de asigurare dictează profunzimea eșantionului/încercării și mărimea pragului de semnificație/detalierea eșantionării (a datelor și informațiilor).

Nota 2 - ISO 14064-3, Anexa A.2.3.8 furnizează explicații suplimentare privind pragul de semnificație. În mod specific – Obiectivul oricărei verificări a unei Declarații GES este de a permite organismului de verificare să exprime o opinie dacă declarația GES este, în toate aspectele semnificative declarată în concordanță cu intenția criteriilor de verificare aplicabile (menționate în A.1.1). Evaluarea pragului de semnificație este o problemă de judecată profesională. Conceptul de prag de semnificație recunoaște că unele aspecte individuale sau în totalitate, sunt importante dacă declarația GES a părții responsabile va fi prezentată corect în conformitate cu criteriile de verificare (menționate în A.1.1.). Determinarea pragului de semnificație implică considerații atât calitative cât și cantitative. Ca rezultat al interacțiunii

IAF MD 6:2014	International Accreditation Forum, Inc.	Pag. 45/46
Ediția 2	Document Obligatoriu IAF pentru Aplicarea ISO 14065:2013	

acestor considerații, discrepanțele unor cantități relativi mici pot avea un efect material asupra declarației GES.

- Programele și activitățile de verificare - resursele disponibile ale clientului, logistica și timpul suficient pentru comunicarea eficientă a echipei, inclusiv menționarea traseului informațiilor/dovezilor pentru a permite unui alt membru al echipei să urmărească diverse aspecte, toate cele care afectează planul de verificare.

ISO 14064-3, clauza 4.4.3, Planul de eșantionare

ISO 14063-3, clauza 4.5, Evaluarea sistemului de informații referitoare la GES și controlul acestuia

Analiza inițială a sistemelor de informații GES și controlul acestora furnizează date de intrare pentru evaluarea riscurilor și astfel pentru planul de verificare și planul de eșantionare.

Notă - ISO 14064-3 Anexa A, A.2.5.1.1, A.2.5.1.2, A.2.5.1.3 și A.2.5.2 furnizează exemple ale sistemului de informații GES și controlul acestuia.

Evaluarea detaliată a sistemului de informații GES și controlul acestuia confirmă sau respinge analiza inițială a sistemului de informații GES și controlul acestuia, prin confirmarea sau o altă modalitate de a demonstra că sistemul de informații GES și controlul acestuia sunt implementate, și că riscurile sunt gestionate adecvat. În cazurile în care analiza inițială a sistemului de informații GES și a controlului acestuia nu sunt justificate de evaluarea detaliată, evaluarea riscurilor ar trebui analizată și modificată după caz. Aceasta include analiza și modificarea planului de verificare și planului de eșantionare după caz.

Dacă, criteriile de verificare impun pentru proiectul GES sau pentru organizație cerințe referitoare la sistemul de informații GES și controlul acestuia, și acestea sunt parte a (unui) sistem(e) de management certificat(e) acreditat(e), organismul de verificare asigură că acestea îndeplinesc cerințele asociate sistemului de informații GES și a controlului acestuia.

ISO 14064-3, clauza 4.6, Evaluarea datelor și informațiilor GES

Verificarea datelor și informațiilor GES este efectuată în conformitate cu planul de verificare și planul de eșantionare.

Datele de ieșire din această evaluare furnizează:

- Dovezi și constatări care acționează ca date de intrare pentru ISO 14064-3 clauzele 4.7 și 4.8;
- Motive pentru modificări ale planului de eșantionare și planului de verificare pe baza constatărilor și dovezilor; și
- Date de intrare pentru potențiale concluzii și opinii în declarația de verificare.

Notă - ISO 14064-3, Anexa A.2.6, furnizează exemple privind modul în care să fie efectuată această evaluare.

ISO 14064-3, clauza 4.7, Evaluare față de criteriile de verificare

Notă - ISO 14064-3, Anexa A.2.7, furnizează cadrul pentru această evaluare.

Datele de ieșire din această evaluare furnizează:

- Dovezi și decizia privind conformarea cu criteriile de verificare (menționate în A.1.1.);
- Dovezi și constatări care acționează ca date de intrare pentru ISO 14064-3 clauza 4.8;

IAF MD 6:2014	International Accreditation Forum, Inc.	Pag. 46/46
Ediția 2	Document Obligatoriu IAF pentru Aplicarea ISO 14065:2013	

- Motivele pentru modificări în planul de eșantionare și planul de verificare pe baza constatărilor și dovezilor;
- Date de intrare pentru potențiale concluzii și opinii în declarația de verificare.
- Dovezi și decizia privind aderarea la principiile care sunt specificate în criteriile de verificare (menționate în A.1.1); și
- Dovezi și decizia privind eligibilitatea declarației GES a proiectului sau organizației pentru a participa la un program GES dacă acesta este parte a criteriilor de verificare.

ISO 14064-3, clauza 4.8, Evaluarea declarației referitoare la GES

Notă – ISO 14064-3, Anexa A.2.8, furnizează cadrul pentru această evaluare.

Echipa de verificare asigură că toate aspectele nerezolvate sunt rezolvate înainte de a se ajunge la concluzii și formularea opiniilor.

Echipa de verificare furnizează organismului de verificare un proces independent de analiză care include recomandări pentru organismul de verificare în legătură cu declarația GES.

ISO 14064-3, articolul 4.9, Declarația de verificare

În cazurile în care organismul de verificare utilizează o scrisoare managerială pentru a comunica clientului aspectele care nu sunt critice, organismul de verificare se asigură că:

- Aspectele comunicate sunt în concordanță cu definiția aspectelor care nu sunt critice;
- Aspectele comunicate sunt în concordanță cu constatările; și
- Aspectele care nu sunt critice nu vor afecta concluziile și opinia din declarația de verificare și astfel nici utilizatorii vizați.